

NGÀY Nay

NĂM THỨ NĂM - THỨ BÁY 16 MARS 1940 - SỐ 203 - GIÁ 0p 12

TÒA SOẠN VÀ TRỊ SỰ: 80, ĐƯỜNG QUAN THÀNH - TÉL: 874

Hội Chùa Hương

MẸ BẢO CON: — Con niệm Phật
luôn miệng đi, để Phật phù hộ
cho lên giặc được đỡ mồi.

LUÔNG NGHÌ BỒ THÂN

LE HUY PHACH

Trong số 100 người đàn ông, ở thế kỷ này, thì có đến 90 người có các bệnh ở thận. Bei thận: đau lưng, mờ mắt, ủ tai, rutos, đau, tiêu chảy, tinh khí loãng... Hoặc sinh ra mộng-tina, di-tinh, hoạt tinh, liệt dương... Hoặc những người vì thủ dâm mà sinh ra tinh ngục, hay đánh trống ngục, di-tinh, mộng tinh... Hoặc những người sau khi khỏi bệnh phong tinh vì uống phải nhiều thứ thuốc công phật làm hại thận khi mà sinh ra đau lưng như bể, ủ tai, chảy nước mắt, hoa mắt, rụng tóc, uớt qui đầu...

Có các bệnh kê trên đều dùng « Lưỡng nghị bồ thận » số 20 của Lê-huy-Phách các bệnh khỏi hết — sinh khí cố tinh, khỏi bei thận, khỏi di tinh, khỏi mộng tinh, khỏi hoạt tinh, khỏi bệnh liệt dương, chắc như vậy !

Lưỡng nghị bồ thận số 20 của Lê-huy-Phách là một thứ thuốc bồ thận hay nhất ở xứ này. Giá 1p.00 một hộp.

Dàn bà bắt điều kinh

Dùng thuốc Lê-huy-Phách hay nhất

BIÊU KINH CHỨNG NGỌC số 80 giá 1p.50. Các bà có bệnh bắt điều kinh, khi lên tháng, khi xuống tháng, huyết ra tim đen, có khai ra khai hứa nữa. Trong người bần thần mỏi mệt, kém ăn, ít ngủ, hoa mắt, ủ tai, đau bụng khi hành kinh... dùng thuốc Biểu kinh chưng ngọc số 80 của Lê-huy-Phách, kinh nguyệt điều hòa, tốt cho sự sinh dục, mau có thai nghén.

ĐIỀU KINH BỒ HUYẾT số 21 giá 1p.00 — Các cô kinh hành sai hẹn, tháng có, tháng không, da vàng, quầng mắt thâm, người nhợt nhạt, dùng Điều kinh bồ huyết số 21 giá 1p.00, kinh hành đúng hẹn, da dẻ hồng hào, khỏe mạnh luôn luôn, tăng thêm vẻ đẹp.

Thanh niên cứu khò hoàn

Trị tận gốc các bệnh Lậu !

Một thứ thuốc lậu hoàn toàn linh nghiệm, hay hơn hết thay các thứ thuốc Tây, Tau, Ta, đã có bán từ xưa ở xứ này. Thuốc này có đặc tính chữa các bệnh Lậu: không cứ là kinh niêm hay mồi mắc, tức buốt hay ra mủ, bệnh Lậu phải lại hay phải nhiều lần, bệnh Lậu có nhiều biến chứng nguy hiểm, bệnh Lậu ở đàn ông, đàn bà hay đàn bà có thai đều dùng Thanh Niên Cứu Khò Hoàn số 70, giá 1p.20, dùng được nhiều ngày, khỏi tuyệt nọc các bệnh Lậu. Thứ thuốc Thanh niên cứu khò hoàn này hiệu nghiệm phi thường. Các ngài hãy hỏi những người đã dùng qua rồi sẽ biết.

Nhà thuốc LE HUY PHACH

18 Boulevard Gia-Long (phố Hàng Giò) — Hanoi

Chấp cờ tình: Trang, Nam, Bắc, Ai-lao, Cao-mèn đều đều cũng đều có đại lý bán đầy các thứ thuốc của nhà thuốc Lê-huy-Phach

AN-THÁI

Grand fabrique de
Pousse-Pousse

Gặp khú quái kép múa đơn.
Dùng xe AN-THÁI chẳng có
cớ gì.

Có bán đủ cả: Vải, Sám, Lối
và đồ phụ-tùng xe-tay
N° 2, Rue Nguyễn Trọng-Hiệp
Hanoi.

Mua tem cũ
Cần mua tem Pháp và
Bông - dương hạng bì:
Từ 1p đến 40p một trăm.
Hỏi: M. N. K. HOÀN
47. Bloc Khaud Nord — Hanoi

DOCTEUR
Cao Xuân-Câm

de la Faculté de Paris
Ancien Médecin Chargé de
l'Institut universitaire de
Chữa đủ mọi bệnh. Chuyên trị
Nội-thương và bệnh Hoa-liễn.

Kham bệnh tại:
152, Rue Henri d'Orléans — HANOI
(Phố Cửa Bóng, cạnh
hội Hợp-Thiện)
Có phòng dưỡng bệnh.

Sách & NÓI CHUYỆN: ỦÔI ON
bán tại hiệu Thang-Ký, 98, Hàng
Gai (Rue du Chanvre).
Giá 0p.35 một quyển.

Mạnh bằng 10 lần thuốc
Bồ-Thận Cứu-Truyền.

THUỐC:

VẠN-BẠC

LÀ CỨU-TỊNH CỦA TÌNH YÊU

có thứ cho đàn ông, có thứ cho đàn bà
Một hộp dùng 10 ngày giá: 4p.00.

Tổng phát-hành phía Bắc: VAN HOA

8, Rue des Cantonnes — Hanoi

Tổng phát-hành phía Nam: VO-DINH-DAN

323, Rue des Marins — Cholon

DAI-LÝ:

MAI-LĨNH: 60-62, Cầu-Bắc, Haiphong.

NGUYỄN VĂN-BÚC: 11, Rue des Caisses, Hanoi.

OUVERTURE
LESAMEDI 14 OCTOBRE 1939

CABINE
PROPHYLACTIQUE
du Docteur HY
Ancien Interne de l'Hôpital
St Lazare de Paris
Spécialiste des
maladies vénériennes

Ouverture en permanence
la nuit de 22 heures
à 6 heures du matin

Pour tous soins préventifs contre les maladies vénériennes
(Để phòng bệnh hoa-liễn)

N° 2, RUELLE HỘI-VŨ

KIẾN TRÚC SƯ TÙ-NGHỆ

Đã tiếp khách tại phòng giấy
N° 21 bis Jean Soler Hanoi.

Tel. N° 12-23.

Trước khi xây dựng bắt cứ
giá các ngài đều nên đến,
bao giờ cũng được vừa ý.

CÁC NGÀI MUỐN DÙNG :

CHEMISSETTE
MAILLOT DE BAIN
PULL'OVER Laine

Xin tìm cho được áo có dấu hiệu

Cécé

Vì áo đó hoàn toàn đẹp
và dùng được rất bền lâu.

HÔM NAY

EM VĂN ĐI CHƠI VỚI ANH ĐƯỢC !

— Ủa ? Hôm nay là ngày hành-kinh của em mà !
— Vâng ! Nhưng em đã có uống trước 1 hộp BẠCH YẾN-HOÀN rồi.
Mấy ngày hành-kinh trước kia anh thấy em khờ sờ chia óc lạnh că
ngày, hay những trận nhức đầu, cùng những cơn đau bụng kinh hồn,
là bởi em chưa biết thuốc ấy.

— Vậy gờ thì em không còn lo
ngại ngày hành-kinh nữa. Ngày
này đối với em là một sự thường

— Thảo nào anh trông em và
về quá !

— Và, em còn ước so rằng,
nếu các bạn gái được biết như
em, thì cái ngày lo sợ nhất của
người đàn bà ấy, sẽ thành *người*
không dám sợ tí nào cả.

— Bởi sẽ đẹp, và đẹp hơn nữa,
có phải không anh ?

BẠCH-YẾN-HOÀN LÀ BẢN QUYỀN CỦA KHÁCH ĐÀI-GUONG

(1 HỘP 1p.00)

Bán tại nhà thuốc Võ-DINH-DÂN 323 Marins
Cholon, Saigon, Phnom-Penh.

VAN-HOA, N° 8 Rue des Cantonais, Hanoi.

Võ-DŨC-DIỆN

KIẾN TRÚC SƯ

8 Place Negrler
HANOI — Tel. 77

MUỐN DÙNG
GỖ NGHỆ

nên hỏi :

Dinh V.-Tuong

BEN-THUY
(près de Vinh)

Tel. 14

VIOXOL

Thuốc bồ huyệt, chế riêng cho những
người thiếu máu, mới ốm khỏi, làm
cho đỏ da, chóng mặt. 1 chai : 0p.95

**VIN TONIQUE
DU BON SECOURS**

Rượu bồ. Một chai : 2p.00

Chế tại : PHARMACIE DU BON SECOURS
Mme Nguyễn Bình - Hoảng
52, Bd Đồng-Khánh — Hanoi — Tel. 454

CHỈ GIỮM

Ai mắc bệnh lao

Bệnh ho lao, ho ra máu, ho khói
khắc, ho có đàm trắng, xanh vàng,
hôi thối, bệnh nhân có khi bị hành
nóng lạnh, mà đột nhiên trại thuốc Tây,
Nam không dứt, nên uống thuốc già
truyền của sự Trịnh Hải Long (nội
thị ông đốc họa-hảo). Thuốc đã cứu
đặng muôn ngàn người. Có 2 thứ
(thứ 5p. và thứ 3p.50. Ở xa mua
thuốc gửi mandat cho ông :

TRỊNH-VĂN-HÀO, Directeur Ecolé
Villa n° 110 rue Vassilieve
Tandinh, Saigon

C'est écrit :

Tôt ou tard vous achèterez
des chemises à col BAILEI-
NÉ et TRUBÉNISÉ chez
votre chemisier spécialiste

THUẬN THÀNH LONG

15, Rue du Riz — Hanoi
Agent à Namdinh :

BAZAR AU BON MARCHÉ
140-142, Paul Bert — Namdinh

BÌNH DI-TINH

TRỊ KHỎI ĐƯỢC KHÔNG ?

Người ta nói nhiều về bệnh Di-tinh
lâm, khỏi phải nhắc nữa, các bạn
đã biết bình-trị và những tai hại
của bệnh ấy làm cần-cỏi không biế
bao nhiêu đời của thành-nên.
Tuy nguy hiểm, nhưng không phải là
không thể trị.

Nắng tập thể-dục, sống ngoài ánh
sáng, tránh những điều quá khích
đến đặc-tính, ăn uống điều-đo,
là phương-pháp trị bệnh Di-Tinh
tốt nhất.

Ngoài ra các bạn cũng nên biết rằng
có tập thể-dục mà còn uống thuốc
Cố-tinh Ich-thợ-hoàn mỗi ngày, thì
cả kết-quả còn mèo le hơn nữa.

Dùng thuốc Cố-tinh Ich-thợ-hoàn,
các bạn được chắc chắn trị bệnh
Mộng-tinh được man, và nếu bệnh
nặng đến Di-tinh hay Huỵt-tinh, dùng
nhieu lâm trong 5 hộp là thật mạnh.

Gói bay của Cố-tinh Ich-thợ là ở
chỗ bình không bao giờ trả lại
Một hộp 1p.00
Có bán khắp nơi và tại nhà thuốc :

VÕ ĐÌNH-DÂN
Chợ-lớn, Saigon, Phnom-Penh
VAN-HOA
8, Cantonais, Hanoi

Quá tam ba bận hay là :

VĂN KHÚC NGHỆ THU'Ò'NG

SỞ Ngày Nay mùa xuân năm này có đăng kinh « Khúc nghệ thường », trong đó một nhân vật hát hai đoạn của bài ca « Dương Quý Phi lấy tú ».

Một tuần sau tôi nhận được bức thư của ông Phan Linh nói đó là một bài thơ Đường mà tôi đã chép sai. Giá tôi cứ chịu là dốt thơ Đường mà trả lời lờ mờ rằng đó không phải là những câu thơ Đường, như thế cũng xong, chả ai biết mình dốt thơ Đường. Đằng này tôi lại như muốn người ta tưởng mình giỏi thơ Đường và đã quả quyết trả lời rằng đó là bốn câu thơ trong bài « Trường hận ca » của Bạch Cử Dị, thế mới tai hại.

Sự thực thì trong bài « Trường hận ca » không có bốn câu thơ mà ông Phan Linh đã sao lục. Tôi có thể tra cứu trong tập thơ Bạch Cử Dị mà biết được. Chính tôi cũng có đi tìm tập thơ ấy, nhưng đáng tiếc, và đang giận cho tôi, tập thơ Bạch Cử Dị tôi lại cho một người bạn (nay đã qua đời) mượn, mà hiện giờ tôi vẫn chưa đòi về. Trong lúc nghĩ nghì hoắc, một chút cầu thă dã khiến tôi phạm một lỗi đối với cô nhân, là gán cho người ta những câu thơ mà người ta không hề viết.

Kết lối cái dốt của tôi cũng có thể là một cái dốt thông thái, vì đã mấy ai biết tôi dốt. Cũng như người Pháp đ

trích những câu thơ Hy-lạp của Terpandre mà bảo là thơ của Archiloque hay thơ của Simonide thì đã để ai biết thực hư. Người ta còn trầm trồ khen minh học rộng nữa là khác.

Nhưng có người đã trông rõ thực hư, và đã thấy cái dốt ghê gớm của tôi. Người ấy là ông Mai Khanh.

Xin đăng dưới đây nguyên văn bức thư của ông Mai Khanh
« Hà-tinh le 9 Mars 1940
Kính ông Khái Hưng Hanoi.

Thưa ông,

Trong số báo 200 (N. N.) có bài ông trả lời thơ ông Phan Linh về kịch « Khúc nghệ thường » ông đăng trong số báo tết, đọc bài từ luyệt Đường thi ông Phan Linh chép ra, thấy hơi lạ tai, nhận ra thì là một bài thơ chắp. Hai câu trên bài ấy là hai câu trên bài « Tây cung xuân oán », và hai câu dưới là hai câu dưới của bài « Tây cung thu oán », hai bài này đều của Vương-xương-Linh đời Đường, chứ không phải là ở trong bài « Trường hận ca » của Bạch-Cử-Dị cũng đời Đường. Trong bài « Trường hận ca » không có câu nào như bốn câu trong bài ông Phan Linh chép ra.

BÀI TÂY CUNG XUÂN OÁN
Tây cung dạ tinh bách hoa hương
Đục quyền châu lèm xuân hận trường
Tà bảo vân hòa thâm kiến nguyệt
Mông lung thu sắc ẩn Chiêu dương.

BÀI TÂY CUNG THU OÁN
Phù dung bất cập mỹ nhân trang
Thủy điện phong lai chau thủy hương
Khước hận hàn tinh yến thu phiến
Không huyền minh nguyệt đài quân.

Vương-xương-Linh.

Không dám khoe chữ, song sợ rằng cái hại đọc thơ Đường, đọc báo rồi lại học thuộc và ngâm nga, người khác nghe sẽ chê rằng người đọc ngâm sai, thơ đâu Ngô minh Sở, cái hại đọc lại nại ra là học ở trong qui báo, thực ra chỉ vì ông với tin lời ông Phan Linh và lâng tri một chút.

Vậy kinh thư mong ông xé lại chỗ ấy, và xin ông tin rằng bao giờ tôi cũng kính phục tài ông, và yêu mến qui báo.

Kính chúc ông vạn sự như ý.
Nay kính thư
Mai Khanh

1. B — Bài « Dương Quý Phi lấy tú » quả là người đọc đến...

ĐỜI NAY

THẠCH-LAM

NGÀY MỚI

TIỀU THUYẾT

Mỗi cuộn : Op.55

Có In riêng cho các bạn yêu sách đẹp 40 bản trên giấy thượng hạng, có chữ ký của tác giả, giá từ 1p. đến 2p 50. Lại mua ngay không hết.

CON CÁ THẦN

của : HOÀNG-BAO — Cuốn thứ hai trong loại Sách Hồng Giả Op 10

Lê phép của người phát vé xe điện

CHÚNG tôi thường nghe nhiều tiếng than phèa về những người phát vé xe điện. Đại khái như sau này : Hành khách đi xe điện mỗi ngày một đông. Đó là một cơ đe dọa những người phát vé coi thường hành khách. Họ không cần giữ nhã nhặn với hành khách. Hay, nói cho đúng, họ không che đậm được những cử chỉ thô lỗ và những cách ăn nói cục cằn.

— Có vé chưa ? Này, bồ tiền lấy vé !
— Đời hào khác, không lấy hào rách !

— Không có mắt à, hào như thế mà đưa cho người ta ?

Ấy là những lời nhẹ nhàng nhất của họ. Nhiều khi họ dùng những tiếng ngang tai hồn.

Bộ mặt khó chịu của họ lúc nào cũng hình như tỏ cho hành khách nghĩ rằng : hành khách mang ơn với họ vì đã có được một chỗ ngồi trên xe điện.

Nạn khanh xu it lâu nay, cũng như nạn hào giấy nát, đã gây ra nhiều chuyện đáng tiếc và cuộc xô xát của một người sơ-vơ với hành khách trên đường Bạch-Mai độ trước chỉ là một thí dụ cỏn con.

Tất cả những điều đáng phẫn nản đó xảy ra luân.

Tại sao thế ?

Sở xe điện còn đợi gì không mở

một lớp giảng những bài học lẽ phép cho những người « sơ-vơ » ?

Một chuyện nực cười

TRONG chuyện xe điện Hadong — Hanoi. Lêta đưa một tờ giấy hai hào ra lấy vé.

NGƯỜI BÁN VÉ. — Hào này rách, ông đòi cho hào khác.

LÊTA. — Rách nhưng còn đủ số, tôi không cần hào nào khác.

NGƯỜI BÁN VÉ. — Tôi không lấy hào rách.

LÊTA. — Tôi không có hào lành.

NGƯỜI BÁN VÉ. — Mặc ông.

LÊTA. — Được, cứ mặc tôi.

NGƯỜI BÁN VÉ. — Nhưng ông phải đưa tiền lấy vé chứ !

LÊTA. — Tiền lấy vé đây ! Ông đưa vé cho tôi.

NGƯỜI BÁN VÉ. — Tôi đã bảo không lấy hào rách !

LÊTA. — Tôi cũng đã bảo tôi không có hào lành.

NGƯỜI BÁN VÉ. — Ông không có

CHUYÊN

vé thì mời ông xuống.

LÊTA. — Tôi không xuống, vì tôi là vé mà người ta không bán cho.

NGƯỜI BÁN VÉ. — Nhưng tiền của ông rách.

LÊTA. — Rách nhưng tiêu được lâm. Tiền của tôi đủ số kia mà.

NGƯỜI CÔNG TÔN soái vél. — Thời, ông chịu khó đòi cho hào khác vì vé số người ta không chịu nhận hào rách.

LÊTA. — Cái đó tôi không biết. Hào của tôi ai cũng tiêu được.

NGƯỜI CÔNG TÔN — Ông đưa rách thì vé số người phát vé phải tên. Sở không nhận... ông đòi giúp cho người ta.

Lêta thấy mất cũng khá nhiều thì giờ vô ích, chịu bỏ một cái tím sau xu lấy vé thay cho tấm giấy hai hào.

Xe đến hàng Bông. Một người công tón khác lên. Nhưng lúc ấy không phải giờ làm việc của người này.

NGƯỜI CÔNG TÔN THỨ HAI (bảo người bán vé) — Đời cho tờ mấy hào này đề chổc nữa di xe về. Pha xe họ không lấy hào rách.

NGƯỜI PHAT VÉ — Hào rách đem trả « nó » lại cư..

NGƯỜI CÔNG TÔN THỨ HAI — Chắc ! đòi giúp cho ô..

NGƯỜI PHAT VÉ — Vắng, cư đưa dây... (Chợt trông thấy Lêta) thực nè cư quá l... .

Lêta mỉm một nụ cười rất « hiền triết ».

Lêta

Cái sợi của Tân Đà khi chết rời

Ong B đến chơi tôi và trong câu truyện tình cờ nhắc đến người bạn cũ đã qua đời, Tân Đà tiên sinh.

Tôi hỏi :

— Lúc sống bác Hiếu sợi cái gì ?

Ông B. đáp :

— Trước tai bác Hiếu cái gì cũng sợ, sợ ma quỷ, sợ kẻ trộm, kô cướp, nhưng từ ngày gặp tôi thì không sợ cái gì nữa.

« Tôi đã truyền cho bác Hiếu một thuật rất giản dị. Một hôm — đã lâu lắm, từ ngày bác đến huyện Rào dã học tôi mấy miếng rỗ tàu « phòng thủ ». Khi rượu ngà ngà say, bác ra sào cầm con dao bầu — người nhà vẫn dùng để thái thịt — múa một hồi võ. Chung quanh người bác eo dao toả hào quang sáng loáng : bác đương oai như vậy là nhỏ ở hời men. Mắt xong, bác cả cười : « Cũng may mì mũi tai còn nguyên vẹn cả. Nhưng múa chơi thì được, chứ nếu gặp kẻ cướp thật thì tôi cuống mất, mũi tai mìn khô lòng được toàn vẹn. Vì tôi phải cái sợi, không được blok tẩm nhu bắc. Vậy bác có cách nào làm tôi hết sợ không ? » Tôi liền bảo bác Hiếu : « Khô gi đầu ! Gấp cưa nguy biến, hay lúc bình thường cũng vậy, bác cứ cứng cỏi tự bảo : « Còn cần, ông các cần » thì là hết sợ ».

Bác Hiếu cười nói :

— Phải đấy, mình các cần gì thì các sự gì.

Nhờ có thuật đó, bác Hiếu đã có l

XA GẦN

láng điềng khó chịu còn có thể giòn nhả đi dễ như không. Nhưng đến lúc chết, người ta chôn mình cạnh một người mà mình ghét thì ngay to.

Tôi an ủi :

— Nhưng sau ba năm đam cát chỗ khác lại thoát nợ.

Bác Hếu cười :

— Cát chỗ khác ! Nhưng đến lúc đó mà gặp một ông láng điềng khó chịu thi thật là « chết ».

Hôm qua tôi đến nghĩa địa Quảng-thiện viếng mộ bác Hiếu, trong lòng vẫn áy náy tự gào : bác Hếu giờ nằm ở nghĩa địa thi hồn là gặp vô số láng điềng khó chịu.

Lúc tôi mộ bác, công việc đầu tiên của tôi là nhìn sang bên cạnh. Tôi thấy ngay một cái bia đè : Nguyễn - thi... 19 tuổi. Tôi vừa thắp hương viếng bác vừa mỉm cười. Tôi cũng đoán thấy bác mỉm cười sung sướng.

Ông Đ. đã kể xong câu chuyện Ông trầm ngâm một lát rồi tiếp thêm :

— Nhưng... biết đâu ?

NHẤT LINH

Yêu nhau lắm

CHUYỆN xảy ra ở Phú-thọ, một câu chuyện ái tình đậm thảm lị.

Chàng là Lê-vă-Nha, làm nghề thợ cạo. Nàng là cô Nguyễn-thị-Sức, lồng eo vú dánh với mười chỉn cái xuân xanh mơn mởn. Chàng yêu nàng, rồi nàng yêu chàng, y như trong tiểu thuyết vậy.

cá gan đi đêm từ Văn - điền về Hà - đồng mồm bác luôn luôn lầm bầm :
« Các cần, ông các cần ! »

Bác không sợ nưa. Nhưng theo ý tôi thi bác không sợ vì trong túi không có lấy một đồng trinh. Bác không cần. Nhưng kẻ cướp nó cũng chẳng cần đến bác.

Bác Hiếu lại bảo tôi :

— Sống không sợ, nhưng đến lúc chết tôi có một nỗi sợ ghê gớm là n. Người ta, lúc sống ở cạnh một ông

Nhưng... mồm mép thợ khôn khéo cũng chỉ có bạn, và sức yêu cũng chỉ có bạn thôi. Vì thế nên ái tình của chàng và nàng nhạt dần như con dao cao dùng mãi phải mòn dần. Gần đây, chàng được tin rằng cha mẹ nàng đã nhận trầu cau già nàng cho một người cùng làng, và nàng cũng không ngắn câu, cứ đầu e lệ như con gái nết na mà rắng : « cha mẹ đặt đâu, con xin ngồi đấy ».

Chàng được tin ấy, cảm rắng muốn bẻ dao cao làm đồi. Rồi không biết nghĩ thế nào, chàng viết một bức thư tuyệt mệnh.., khiếu ai cũng tưởng chàng trách tình nhân ấy & bội bạc và sẽ tự tử để tỏ lòng phẫn uất.

Và chàng tự tử thật. Sáng hôm sau, nàng ra sông lấy nước, chàng bắt thành lính chạy đến, đưa cho nàng lá thư tuyệt mệnh, rồi rủ nàng cùng xuống sông tự tử để sang thế giới bên kia cho có bạn. Nhưng nàng không muối sang thế giới bên kia mà một chút, và cuộc đời hè khờ này cũng

không lấy gì làm khổ cho lắm. Chàng không nghe, nhất định bắt nàng sang, cầm tay nàng lôi kéo đi. Nàng sức yếu, bèn kêu hô cầu cứu. Người ta xô

WYEN

— Tao đi vắng, mày ở nhà lại nghịch vỡ cái đồng hồ rồi phải không ?

— Không ạ ! Tại có lẽ nó chạy nhanh quá, không ai kịp đỡ nên nó mới rơi xuống đất đấy, mọi ạ !

nhaу chạy ra, nhưng đã chậm quá : chàng và nàng đã ra đến vực sâu và chinh xuốn ; đây sông. Chàng đã đập thẳng, cuộn đầm thẳng giống như in sa thắt bài : tôi nghĩ đến tương lai era đời uyên ương ấy. Nếu có một thế giới bên kia, thi nàng sẽ mãi mãi trách móc chàng, và đời chàng sẽ cực khổ đến nỗi chàng phải đi tự tử lần nữa, mà lần này chắc đi có một mình,

TƯƠNG-VÂN

HANOI nỗi tiếng là một thành phố đẹp, là một viên ngọc quý của Đông dương. Sự thực thì chùa Ngọc sơn và hồ Hoàn kiếm quả là một viên kim cương nạm trong ngọc bích, đặt trên một cái đệm nhung, nhiều màu rực rỡ — tức là những vườn hoa viên quanh hồ.

Những vườn hoa của thành phố bao giờ cũng là những kỳ công của các ông đốc lý nối tiếp nhau đến cai trị các thành phố xinh đẹp này. Mỗi cái một vẻ : vườn hoa bến đèn Quan-thanh sạch sẽ, khau khỉnh, tó điềm như một cô gái tân thời. Vườn hoa Robin dài các, sang trọng như một bà hoàng, vườn hoa Paul Bert nến nếp như một cô đứng tuổi nhưng vẫn còn đom đóm...

Riêng vườn hoa Hàng Than là như một cô xấu xí bị bỏ lay lắt chẳng được thành phố ngó tới.

Ngày xưa cô ta già lấm. Mà cũng chẳng ra một cái vườn hoa nữa. Đó thường chỉ là nơ, tụ họp của các trò vui, những ngày hội. Chính trung. Người ta leo cột mờ ở đấy. Người ta bit mắt bắt vịt, bắt dê ở đấy. Người ta chọc thủng, nhảy bể ở đấy. Sau những ngày hội nô đùa, cái vườn hoa đã cần cỏi càng rắn reo rầm rộ thêm.

Hanoi...

36 PHỐ PHƯỜNG

Nhưng một hôm, vào cuối xuân năm ngoái, bỗng người ta đè ý săn sóc đến cô gái nụ đồng. Hằng ngày có tới vài chục phu, vừa đán ông vừa đán bà đến cuộc, xới, nạo bót đất đi cho vườn hoa đỡ cao, đỡ gù, đỡ lõm khóm.

Rồi khi đất đã sau bằng phẳng, người ta xe những xe cát đến để trồng. Người ta chăm chỉ, cần cù trồng từng cây cỏ một, thử cát mà người ta đã chọn lọc kỹ càng, không để lẩn vào những loài cỏ xấu.

Tôi thường đi qua đó và tôi phải cảm động dừng lại ngắm nghía những người dân bà, những cô con gái, thong thả, khoan thai dấu gốc cỏ nọ

sau gốc cỏ kia xuống một thứ đất nhỏ và mịn như bột rây. Và bất giác tôi nghĩ tới hai câu thơ của thi sĩ Yên-Bồ :

Trong nhà ông bày rất chai,
Ngoài sân ông trồng toàn cỏ.

Thì ra trồng cỏ cũng là một việc khó khăn lắm vậy.

Sau một tuần, cỏ cây đã kín, chỉ trừ ra những lối đi ngoặt ngoéo trong vườn, và các đầu luống có giáp với đường ; ở đấy, người ta trồng những cây xương rồng hoa đỏ, mục đích cốt để xiên gai vào chân những người qua lại hay vò ý xé lén cỏ, vò ý một cách lười biếng, cố nhiên.

Người ta chỉ còn việc tưới cỏ.

Cuộc thi Số Mùa Xuân

Vì có nhiều các bạn dự thi quá, nên kết quả cuộc thi SỐ MÙA XUÂN đến báo sau, ra ngày 23 Mars, mới tuyên bố. Xin các bạn vui lòng đợi.

N. N.

Ngày ngày hai brồ người ta cho vòi cao xu phun nước như mưa bay. Và không cần suy nghĩ cũng đoán được rằng chàng bao lâu có sẽ tốt hơn lúa & ruộng bón phân.

Một lầm thảm xanh rờn.

Bao công phu mới có một cảnh êm đềm, đẹp đẽ như thế.

Nhưng lại một hôm người ta vào cuộc, vác súng đến, người ta hủy huyễn đào những rãnh theo đường chí chỉ chạy qua lầm thảm xanh rờn.

Và từ đó, để tránh khỏi phải nhảy qua rãnh, người ta thường đi lên cát, vừa êm, vừa mát chân, nhất kh người ta lại đi chân không.

Bây giờ thì chỉ còn những gó đồng và những hầm hố. Cố bị giày xéo đẽ chết từng đám, từng khoảng rộng, thứ cát mà người ta đã chọn lọc, mà người ta đã thong thả khoan thai trồng từng cây một.

« Chiến tranh ! » Ý nghĩ ấy không sao không lọt vào đầu óc chúng ta mỗi khi chúng ta qua nơi vườn hoa bị xé.

Chiến tranh chỉ có một mục đích tàn phá. Và thành phố Hanoi ta mới theo đuổi công cuộc phòng thủ, cải cách tàn phá — tuy là tàn phá trong hòa bình — đã hiện ra trước mắt rồi.

K HAI-HUNG

— Tôi mới gửi đến, tòa báo
vui vẻ nhận ngay!
— Thờ, truyện ngắn, hay kịch?
— Không! giấy mua báo.

TIN TRONG TUẦN LỄ

Việc Âu-Châu. — Tình thế gay go giữa Anh, Ý đã giải quyết ổn thỏa: Anh đã trả lại những tàu buôn bắt giữ của Ý và Ý đã bằng lòng không mua than của Đức nữa mà mua của Anh thế vào. Ý vẫn đứng trung lập trong cuộc Âu chiến.

Ông Kibbentrop, ngoại trưởng Đức vừa sang công cán ở La-mã, song trước khi ông tới nơi thì vụ lôi thô Anh, Ý về vẫn đề tranh Đức đã giải quyết xong, người ta cho là ông đã đến chậm, Đức đã thất bại một trận lớn trên trường ngoại giao vì Đức định lợi dụng cơ hội, kéo hẳn Ý về với mình.

Ông Sumner Welles đã qua Pháp, Anh và sắp quay trở lại La-mã một lần nữa.

Nga và Phần đã mở cuộc điều đình bãi chiến ở Moscou, nhưng trong khi ấy Nga vẫn tiến đánh Phần riết.

Tin sau cùng. — Nga, Phần đã ký hòa ước, Phần phải nhượng cho Nga: tất cả vùng Carélie, tỉnh Viipuri và Nga được lập nơi căn cứ quân đội trong bán đảo Hangoe.

Việc Trung-Nhật. — Nhật hứa sẽ trả lại hết đất đai đã chiếm cứ ở Tàu cho chính phủ Uông-tinh-Vệ.

Nhật điều đình với Nga thời không giúp Tàu nữa; Nga đòi lại đường xe lửa Mân-châu, song Nhật không chịu; vi thế có ý định thất bại.

Tàu cố đợi cho xong cuộc Âu chiến mới mở cuộc đại tiễn công quân Na Uy và bùa về các điều kiện giảng hòa nếu có thể được.

Các mặt trận đều yên tĩnh.

(Xem tiếp trang 18)

LU'ÔM LẶT

Đường xe lửa suốt

Đông-dương (Trans-indochinois) cảnh tản

MÙỜI LĂM toa máy, kieu Pacific, có kèm theo mười lăm toa than (toa chứa than nối liền vào toa máy) và nhiều thứ phu tùng rời từng cái đã gửi sang Đông-dương: nhờ có những máy ág-mà mỗi cái nặng 60 200 cân—xe lửa suốt Đông-dương (Trans-indochinois) hiện nay phải mất 40 giờ 20 để đi 1729 cây số từ Hanoi tới Saigon, hải là sê mau chóng hơn. Cố nhiên chúng ta không còn ở thời kỳ mà xe tải hàng mang xáu chừa lại dễ dàng ở Algérie nữa.

(D. I.)

Tiếng nói và văn chương nước Nhật

TIẾNG NÓI ở Nhật âm vang ròn rã và nhíp nhàng êm tai, các tiếng phẫn nộ lẫn nhau càng bằng những tiếng âm. Tiếng ấy là thứ tiếng riêng của dân Nhật và tạo thành quốc ngữ của đảo Phù-tang, cõi riêng một dân tộc. Tuy thế, đó là người Nhật đọc và nói tiếng Tàu với một giọng khác. Vả lại họ có một thứ chữ riêng của họ, nhưng trong đó thường có những chữ lai Tàu. Vẫn chương của Nhật rất phong phú, nhưng người Âu ở Viễn đông còn ít người học tới.

(D. I.)

Tại sao iae-dà ít uống nước?

NGUỒI TA cho là lạc đà rất ít uống nước, nhưng ít ai đề ý xem xét kỹ. Cái etau sa mạc ấy đồng dã trong hơn một tuần lễ không tiêu thụ nước mà mỗi ngày chỉ dùng độ một nắm hạt, là chỉ vì trời sinh ra nó có một bộ phận tiêu hóa khác người ta chứ không phải nó có một đức tính nhặt khát như người ta lầm tưởng. Tạo hóa đã muốn tạo cho nó thành một con vật thích hợp với đời sống ở sa-mạc. Một trong những cái túi trong dạ dày của loài nhai lại ấy có những ngăn nhỏ có thể trữ nước được rất lâu.

Một con lạc đà mà người ta cho nó nhiều nước, sẽ không trường lỵ mà uống «cho tới hết khát» trong tầm ngày bị

thiếu nước, vì trường hợp ấy luôn luôn có thể xảy đến cho cuộc đời thường của nó. Bạn có biết vì sao người ta ca tụng một người có một đặc điểm rủa như thế. Ở chỗ đó cũng như ở tất cả các loài vật, con lạc đà khác người ta và, do sự so sánh, được cái tiếng là giỏi nhặt khát.

(Le Matin)

Bắt rắn độc bằng cách nào?

Có một cách để trừ những rắn ấy, chẳng hạn dùng một thứ cạm bẫy bay một thứ thuốc độc mà không có nguy hiểm cho những già súc không?

Chúng ta sẽ treo cái ván để quai khán lá dùng thuốc độc, và trả lời rằng không biết thứ cạm bẫy nào để bắt rắn. Vì không thể tìm được một chỗ nào để tý bấm trên mình những con vật ấy, cho cá đến những xương ở trên đầu, mà trời tạo nên để cho chúng chui luồn. Chỉ còn ngãi đến cách dùng một thứ đó bằng lưỡi thép nhỏ sợi. Sự khó khăn ở chỗ dùng mồi: rắn độc chỉ bắt những con vật sống.

Nhiều người tin chúng rất chuộng Sora; nhưng không có gì làm bằng cho sự quyết đoán ấy. Khi nỗi rắn, người ta chỉ bắt được nó sống sửa khi không cho nó nước mà nó va hơn nhiều. Có lẽ điều đó cũng sẽ xảy đến cho những rắn không bị ta bắt nhốt? Dù sao, vì rắn cần uống luôn, vậy trong những chốn khô ráo mà rắn độc thường ở, có cách gián dị nhất là dùng nước để dập chúng. Như lợi dụng một cái giếng đầy nước trong, ta đặt đó ở cửa hang một con rắn độc bay trong một ngách mà nó bay qua lại.

(Le Matin)

Xử nhỏ nhất hoàn cầu

Dó là cung điện Vatican, thành lập ngày 11 février 1929 do sự thỏa thuận của Đức giáo hoàng Lalain và thủ tướng Massolini. Diện tích 44 mẫu tây và dân số độ 800. Trong cung điện có cõi riêng và lưu hành một thứ tiền riêng; tiền này có tiêu dùng trong khắp nước Ý, và trái lại tiền của chính phủ Ý phát hành cũng có tiêu dùng trong điện.

(D. I.)

T. Miến dịch

NGUYỄN

— Quả đất tròn; nếu ta lấy dì từ chỗ này thì thấy lại sẽ về đến chỗ này.

— Vậy thay dì dì, con đứng đây con đợi xem sao!

THỨC ĂN HOÀN TOÀN

cho cuộc đời sống ở ngoài không

MẶC DẤU dương có chiến tranh, những thanh niên vẫn luyện tập thể thao và hết sức tìm cách hoạt động ở ngoài không. Cứ chỉ áng rất hợp lè.

Ngoài ra, trong nhiều trường hợp, những điều kiện về cuộc sinh hoạt thay đổi và nay có nhiều thanh niên ở tỉnh thành thiên về ở thôn quê. Thức ăn phải hợp theo cuộc đời mới của họ, những món ăn sinh lực và trộn lực rất cần dùng.

Để chống với giá lạnh mùa đông, nên mặc cho dù ấm, dùng đồ lông nón, dùng thức ăn bồi, giàu sinh lực và có thể «quất một roi» cầm vào cơ thể.

Vì thế những đức tính bồ và sinh lực của chocolat riêng đáng quý. Nó thôi thúc sự lưu thông của huyết mạch và khiến ta thấy dễ chịu, khoan khoái lâng lâng.

Hòa với nước nóng dễ uống, nó chuyên mạnh hơn và làm ta ấm lên sau khi di một thời ngoài trời lạnh.

Để tập thể thao, dễ sống ở thôn quê, ta chờ quên dùng chocolat. Đó là món ăn chắc chắn để chống lại sự mệt nhọc và nhớ có nó, bạn có thể thu thập rất nhiều những thắng lợi mà cuộc sinh sống ở ngoài không cho ta. Nhờ có nó, bạn sẽ trở lại khỏe mạnh, không thèm quát mệt nhọc, và sau một thời chạy dài hơi một hồi vận động mạnh.

(D. I.)

T. M. dịch

Nhà in RẠNG ĐÔNG

194, PHỐ HÀNG BỘNG LỜ — HANOI

Một nhà in tờ chức rất hoành tráng, nhận in đủ các công việc: cửa các công sở và tư-gia, in các thứ sách vở, báo chí, tiền-thuyết, factures, reçus, cartes visites, invitations, faire part, cahier des charges, v. v...

Nhà in RẠNG ĐÔNG

194, Phố Hàng Bóng Lờ — Hanoi

Một nhà in mới mẻ, dưới quyền giám-đốc của ông NGUYỄN-XUÂN-HUYỀN. Có nhiều chủ mới, và nhiều kiều-chủ, công việc in mỹ-thuật, nhanh chóng đóng hẹn, giá phải chăng. Muốn về sau này khỏi hối hận về giá cao hơ, in xấu hớp, thi: Trước khi in hãy cứ một thứ gì, nhiều hay ít, quý vị nên lại hỏi giá, xem mẫu và chủ của

NHÀ IN RẠNG ĐÔNG
194, Phố Hàng Bóng Lờ — Hanoi

Kiêm tiền dẽ!

80 vạn đồng một năm

Xứ Bắc-kỳ mỗi năm phải mua của người quắc gần 2 nghìn tấn quắc, và giá là 80 vạn đồng bạc.

Muốn lấy lại số tiền ấy chỉ có cách đúc quặng:

Giống cây ăn quả

La culture des arbres fruitiers

Tác giả Nguyễn Công-Huân, Bắc-kỳ Tham-tá Nông-hinh

Số BIẾT cách giống gợt đủ các thứ cây để lấy quả mà bán.

Sách gồm 226 trang, có 112 hình ảnh. Giá 1p.20 (đã bao thuế 10%)

BẢN TẬP: LIBRAIRIE CENTRALE

110 Rue du Pont en Bois — Hanoi

Prochainement: 60 Bd Borgnis Desbordes, Hanoi

TRÔNG TÌM

CHIẾN TRANH TỰ ĐỘNG

TÙ SÚNG LỤC ĐÈN NGƯ LÔI MÁY

Nhưng một ngày kia chúng ta có sẽ trông thấy phi-cơ ngư-lôi do người ta điều khiển không?

Người ta bảo rằng chiến tranh ngày nay là «vô nhân đạo». Cái đó, liệu thay quá đúng sự thực, nhưng ở trong một ý nghĩa riêng: cuộc chiến tranh ngày nay là bằng mìn mìn, là chiến tranh tự động, và chắc hẳn không bao giờ Napoléon hay Frédéric II tưởng tượng rằng người ta có thể không cần đến người lái mục ấy. Vì chiến tranh ngày nay là chiến tranh bằng mìn mìn...

DÂY trước hết là những khi giới tự động, được cái vịnh dù báo chí thường nói đến. Tiếng gọi & đây không được rõ nghĩa một chút, vì súng đoàn (pistol) tự động, phát nguyên từ súng lục mà người ta bỏ túi quan hệ bộ thân, hẳn là không thể so sánh được với súng cối xay, với đại bác tự động, cho cả đến súng cối xay kiểu nhỏ của kè cờp nứa!

Trong chiếc súng đoàn tự động, đạn súng lùi lại vì sức mạnh của đạn nổ và cử động ấy khiến đạn lấp lại được: cái ống không có đạn nảy ra ngoài, một viên đạn mới ở kho chứa đạn (đặt trong báng súng) đưa lên và đun vào lồng súng rồi đâm súng đóng lại. Đã sẵn sàng cả để bắn phát sau... nhưng phát ấy, ta phải khêu gợi ra, bằng cách buông rót lại bấm cò súng.

Trong thử súng cối xay kiểu nhỏ dùng trong vụ ám sát vua Alexandre ở Marseille, có một bộ phận bằng lò so để bắn cho đều và «nhịp nhàng». Đó là một thứ khí giới chiến tranh trong phố, để «quét», bắn được từng hiệp vào những đích gần.

Súng cối xay, chỉ làm bá chủ bài chiến trường khi không có pháo binh hay phi cơ trợ lực, trái lại là một chiến cụ tầm lực rộng, đạn đi nhanh và xa, có thể có một lực lượng mạnh và lâu bền nếu súng giữ được người luồn.

Có hai nguyên tắc chuyền vận dùng trong những súng cối xay, tùy theo những chức vụ truyền khiếu n⎣nghệ lùi lại của đốc súng hay bùi, sự lấy hơi & lỗ đục trong lòng súng và truyền tới một thanh sắt tròn đua lên đưa xuống được. Hai phương pháp đều đã có thực hành cả. Một khi giới tự động đáng chú ý là thử súng cối xay trường mà người ta có thể coi như một cây súng lớn thanh rất nhẹ. Từ năm 1915, người ta có cái khuynh hướng coi súng cối xay trường và tất cả những người điều

khiến súng ấy, lập thành một «đoàn chiến đấu», như một lực lượng chính yếu. Liên hiệp sự tự động của khí giới mang dì được với trí người ta như thế sẽ trở nên một chiến cụ rất lợi hại.

Ngư lôi máy

Ngư lôi, lựu đạn, thủy lôi phục, đó toàn là những chiến cụ tự động.

Ngư lôi máy trông như một chiếc lòi, dài 8 thước 50, to 55 phân đường kính và chứa từ phía trước tới phía sau: một khối thuộc nổ với cái kíp, một blok dài 4 thước chứa không khí ép, một bộ máy ngầm hướng tự động truyền với bánh lái để cho ngư lôi di thẳng đường, một lò sưởi không khí đốt bằng dầu hỏa có một viên đạn để nhả lửa, một động cơ chuyền vận do không khí ép nóng, sau hết một bộ phận do sicc ép của nước chuyền tới một cái bánh lái bù sâu (gouvernail de profondeur) để giữ mức nông sâu (régulariser l'immersion) cho ngư lôi. Ở cuối cùng ngư lôi có hai bánh lái và hai cánh quạt (chân vịt) quay trái chiều với nhau: không có cách để phòng ấy, ngư lôi sẽ lún tròn đi vì chịu sức phản động của cánh quạt.

Thả xuống nước bằng một cái ống đặt trên không hay ngầm dưới nước, chiếc «tàu ngầm tự động» lì hoè ấy di chuyển tới 83 cây số một giờ và nếu hụt đích, sẽ chìm ở xa 20 cây số. Lại còn những điều dưới đây thực hiện đã được vài năm nay mà chúng ta không thể bỏ qua.

Ai nấy đã biết máy gyroscope, phát minh ra để thí nghiệm quả đất quay, là cái «con quay trong lồng» cứ khôi kia mà các nhà kỹ sư đã bắt áp dụng để thay cho địa bàn ở trên tàu biển... nhất là trong những tàu ngầm, vì vỏ sắt bị kia cả tàu khiến kim nam châm không thể chỉ phương hướng được.

Gửi một hướng nhất định, máy gyroscope có thể chuyền động lời

NGÀY NAY NÓI CHUYÊN

Lâm ngâm Thành, Hanoi. — Tôi có một người bạn học giỏi, tôi rất yêu. Nhưng người ấy thời người ấy sinh giàn, cho rằng không tốt giữa bạn học cùng lớp. Sau người ấy sinh lòng thù thù. Vậy tôi có bí quyết và có điều hối hận với lương tâm không?

— Nếu tình hình ấy thì đúng họ vọng lầm. Còn hối tiếc với lương tâm thì việc gì ông phải hối hận? Ông có phải là làm một điều xấu dẫu, dù yêu người bạn cùng lớp cũng vậy.

Văn Thành, Haiphong. — Hai ba người bạn đang ngồi ăn trong hiệu, ngay lúc ấy mình vào, các bạn cố mời người cùng bàn, nhưng mình chỉ cần uống cốc nước rồi ra vì có việc nội. Khi đó minh luồng xong ra già tiền. Như thế có kèm lich sự không, nếu mình già tiền cho mình?

— Khi người ta mời cùng ngồi bàn thì tất minh đừng thức gì người mời là người có bồ phận và có cả cái thích trả tiền. Vậy không nên lấy của người ta cái thích ấy. Nhưng nếu sự mời mọc kia chỉ là để minh ngồi yên chờ cho vui, thì mình trả phần mình cũng chẳng kém tí lịch sự nào hết. Lúc đó nếu bạn hứa trả minh trả, có ngăn không cho minh trả thì minh cũng nên chiều ý người ta.

Nguyễn Định Hồng, Hanoi. — 1.) Ta nên xem quyền luật nào để hiểu?

— Quyền luật nào cũng vậy, không có quyền nào dễ bùn hay khẩn hơn cả. Ít ra cũng cần phải xem bộ Hoàng Việt Tân luật, bộ luật bộ ngày 30 Mars 1931 áp dụng trước các tòa Nam Á, và bộ Code d'Avordance của Pháp.

2.) Ta là người Bắc có quyền xin là người Saigon không? Và làm thế nào?

— Không. Sinh đẻ ở đâu phải là người ở đấy. Người sinh đẻ ra ở Saigon là thuộc dân Pháp, nếu sinh ra ở Hanoi hay Haiphong, thì cũng vậy. Còn sinh ra ở các tỉnh thì là dân Bảo hộ.

3.) Tự do cá nhân có những gì ở nước Mỹ (Hoa-kỳ) và ở bên Bóng-đương ta?

— Xin xem loạt bài của Hoàng Đạo về Công dân giáo dục đã đăng trong N. N.

Nguyễn Mỹ, Hanoi. — Nguyễn trong một tuần nay vào khoảng sáu bảy giờ tối thi thể nào một nhà ở trong xóm cũng có những gạch cũ dập ném vào, nhưng không hề phạm tới một đồ vật hay người nào, nhiều khi lại cả ban ngày nữa; xét ra chỉ là một cách vô hình, vui theo ý ngài xét về phương diện khoa học thì bởi đâu mà có, còn như các cụ ta thì nói đó là động thô thi?

— Ma ném gạch, là một sự thường xảy ra luôn ở các nhà quê ta, và ngày cà ở Hanoi nữa. Đó chẳng phải là một phép vô hình hay động thô gi cả, sở dĩ có gạch ném là vì có người ném. Cái lẽ giản dị này người ta cho làm lạ và không tin là vì xưa nay không — nhất là ở nhà quê — mà ngăn giữ chung quanh nhà không cho một ai có thể đến gần được. Nếu như thế thì đã không có gạch ném! Ở Hanoi năm kia cũng có một vụ ma ném gạch làm xói nồi ai cũng tin, vậy mà xét ra chỉ tại anh hàng xóm bên cạnh.

Lê Dũng, Hanoi. — 1.) Thời mới có cần phải niêm, lai, đổi, dien tích và xác ngư không? Hay chỉ cần ghi trưởng và lời văn mới?

— Thời mới là lỗi thời mà những luật lệ không chặt chẽ như thời cũ, để nhà thơ có nhiều cách diễn đạt ý tưởng hơn, nhưng không phải thế mà thơ mới muốn viết thế nào cũng được, bao giờ cũng phải theo một âm điệu riêng. Nhưng dù cũ hay mới, thơ trước hết phải hay đỡ.

2.) Thời lực bất bùn giờ có cần phải niêm, đổi không? Tựa như bài Tiếng sáo thiên thai của Thế Lữ.

— Thời lực bất bùn thì không cần phải đổi

nban. Xem như Kiều, Cung Oán, v.v.

T. V. Huân. — 1.) Bố trai gái yêu nhau, đã tổ tình yêu bằng thư từ gần 6 tháng. Nhưng hôm nay vì một số bô buộc, người con gái không thể nhận thư và lẽ tất nhiên là không viết. Vậy ái tình giữa bố trai gái có thể phai lọt hay không?

— Nhận thư hay không nhận thư có canh bì gỉ đến tình yêu đâu. Nếu chỉ vì bô buộc không được nhận thư mà thôi yêu nhau thì tình yêu đó mong manh quá. Nếu người con gái đã tổ tình yêu ông, thì ông chờ lo. Song tất nhiên là chờ yên lặng hay vắng mặt lâu quá, vì người Pháp có câu: kẻ đi vắng bao giờ cũng có lỗi.

2.) Làm anh, làm chủ hay cậu có nên ngắn cẩm em hay cháu trong tình yêu không (nhớ là cha mẹ không biết) và làm như thế có đúng không?

— Thực ra thì không bao giờ nên ngắn cẩm ai yêu cả, dù là em, cháu cũng vậy. Nhưng người ta thường vẫn tưởng có quyền ngắn cẩm được. Trước hết thử xem sự hành động của anh, chủ có lý nhõ gi chính đáng không. (Ví dụ như muốn làm tốt cho mình), nếu không cứ việc yêu như thường.

(Xem tiếp trang 18)

DOCTEUR NG.-MANH - THAN

CLINIQUE ET MATERNITÉ
CABINET MÉDICAL
49-51 Avenue du Grand Bouddha
Téléphone : 830

Médecine générale et infantile
Dermato - Vénérologie
Rayons X - Rayons U-V et I-R
Diathermie - Ondes Courtes
Courants Galvano - Faradiques

CONSULTATIONS

Matin : 8h. à 11h.
Soir : 3h. à 6h.

ANH Thành nhỏ n dậy, nghiêng mình chống khuỷu tay xuống giường, rồi bắt đầu nói với một giọng trầm và thong thả khiến người nghe hiểu được hết các ý tứ của câu chuyện :

— Tôi có một người anh họ rất già, và rất ngốc (Có lẽ mình cho anh ta là ngốc, bởi vì hắn không xử sự như minh, không có những quan niệm về cuộc đời như minh; nhưng thật ra biết đâu cách ăn ở của anh ta lại không khôn ngoan hơn, bởi vì anh ta đã giàu và sung sướng?) Tên anh ta là Bàn. Bàn rất phục tôi, cho tôi là một người sành sỏi, thạo đời, và nhất là thạo các ngón ăn chơi. Bởi vậy, động có việc gì, hoặc là muốn mua bán cái gì, anh ta đều không quên đến hỏi tôi trước.

Hôm ấy, Bàn đến rủ tôi cùng đi mua một cái đồng hồ. Anh ta muốn mua hàng thật tốt, và nhờ tôi xem hộ. Hai chúng tôi đến hiệu Chabot ở Tràng-tiền. Đồng hồ ở hiệu này thì không còn phải nói gì nữa: thật là những đồng hồ các hiệu có tiếng, có bảo hành chắc chắn và có nhiều là giả dát. Tôi chọn cho hắn ta cái đồng hồ đeo tay hiệu

Movado, xuống nước hay vải cát cũng không hề gi. Chiếc đồng hồ trông rất đẹp. Tôi thấy anh ta cầm mân mê ngắm nghía, xem chừng cũng thích và cũng muốn mua lắm. Nhưng cái lính hả tiện của anh ta lại thẳng cái thích, nên lưỡng lự ít lâu, rồi anh ta trả lại nhà hàng, kéo tôi đi ra, và bảo :

— Đẹp thì đẹp thật, nhưng mà đắt quá, anh ạ. Thôi, chúng ta lại các hiệu khác mà mua thì hơn.

Tôi yêu lặng gật đầu, và theo đi, cũng chẳng muốn nói gì. Trong bụng nghĩ anh chàng này thật là ngốc, có tiền mà không biết chơi đồng hồ tốt. Lại kiết nữa. Không biết hắn đe tiền làm cái gì?

Vào một hiệu ở hàng Ngang, sau khi mặc cả ráo riết từng hào, ánh ta bắng lòng mua một cái đồng hồ hiệu không mấy ai biết. Hắn có hỏi ý kiến tôi, song tôi cũng từ hứ bảo dùng được cho xong chuyện, vì hắn có mua được thứ tốt hay không, bấy giờ tôi thực không thấy quan hệ mấy.

Lúc trả tiền, tôi thấy hắn giờ ra một cái ví da lớn, phồng phacket. Hắn đếm giấy bạc thông thả và cầu thận.

Thoảng nhiên qua, tôi cũng biết trong ví nhiều tiền lắm: ngoài số tiền bạc lẻ hắn mang ra trả, tôi còn thấy gấp ở ngăn trên đến năm, sáu cái giấy bạc một trăm nữa. Những giấy bạc mới, màu còn tươi nguyên — « Quái, thằng cha này làm gì mà lầm tiền thế. Minh

SO'I TÓC

TRUYỀN NGẮN của THẠCH-LAM

thì chả bao giờ có đến được một trăm bạc bỏ túi ! »

Tôi nghĩ thầm và so sánh thế.

Mua xong đồng hồ, Bàn rủ tôi đi ăn :

— Ta lên hiệu chén, rồi lát nữa, làm một chầu chúc, — hẵn vỗ tay vào túi — tôi có đủ tiền đây !

Chung tôi lại vào hiệu. Bàn ăn vui vẻ lắm, có lẽ hắn vừa ý vì cái đồng hồ mua rẻ. Tôi thì trong óc cứ vơ vẩn cái ý nghĩ sao một lồng ngọc như hắn — tôi thấy hắn càng ngốc — lại có lầm tiền thế, còn mình.

Tuy vậy, ý nghĩ ấy cũng không làm tôi ăn mất ngon. Tôi tỏ mặt sành, gọi những thức ăn quý và đắt tiền, và hai chúng tôi uống rượu say sưa.

Cơm xong, Bàn đưa tôi xuống Vạn-thái, vào nhà một người nhân tình của hắn. Hình như đã lâu không được đi hát, nên hắn có vẻ tha thiết và sung sướng đến đáng ghét. Về phần tôi, không thấy hứng lám,

— di chơi với một anh có nhiều tiền mà mình lại khinh là ngốc, không có thú vị mấy —, nhưng chẳng lẽ lại bỏ hắn ị ưa chừng. Tôi định bụng ở chơi qua quýt đến nửa đêm thì về.

Nhà hát, ngoài có nhân tình của Bàn, các con em khác trông cũng khá. Tôi nằm bên bàn đèn nói vài câu chuyện tầm phor. Còn Bàn, hắn không nghe hát héc gì cả. Ngồi nói chuyện với tôi một lát lüyü, rồi hắn cùng với cô nhân tình vào nhà trong di nằm một chỗ. Hắn không quên lỉnh cần thận của anh kiết! đem cả cái áo tây trong có ví tiền vào chỗ nằm vật trên thành đầu giường.

Một mình tôi ở ngoài sinh chán. Năm một lát rồi tôi cũng đứng dậy sửa soạn ra về; Bàn vẫn ở trong màn, nói vọng ra giữ lại :

— Anh hãy ở chơi dã, về làm gì vậy. Ngày mai chủ nhật cơ mà.

— Thôi, tôi phải về. Sang mai còn có việc.

Vừa nói tôi vừa với cái áo tay của tôi treo trên mắc. Bỗng nhiên, có cái gì chuyền mạnh qua tay, tay tôi yên hẳn lại: tôi vừa mới nhận ra rằng cái áo tôi đương cầm không phải là áo của tôi. Thị ra, lúc mang áo vào giường nằm, Bàn đã mang nhầm áo. Hai chúng tôi cùng mặc thử hàng len đồng màu, như vậy dễ lầm. Tôi ghé nhìn vào phia trong áo, thấy cái ví tiền ở trong túi, thò ra ngoài một ít. Cái ví tiền... mấy tờ giấy bạc...

— Ở chơi dã, anh. Ở chơi sáng sớm mai về với tôi một thề.

— Ờ... Ờ...

Tôi điềm nhiên treo cái áo vào chỗ cũ, quay ra. Máy chị em cũng phụ họa vào lời nói của Bàn, nói nì

— Tôi gì mà về bây giờ anh, khuya và lạnh chết.

Tôi chỉ thoáng nghe thấy, trong trí như còn bập sự gì. Bỗng khung tôi lại gần giường, một chị nàng chén mời :

— Anh uống chén nước nóng. Rồi nằm xuống đây có hơn không.

— Ờ thì bằng năm một lát dã.

Tiếng Bàn trong màn đưa ra :

— Poái đấy, đến mai hăng về. Tôi bảo chị Lan phải làm thế nào giữ anh ấy lại thì làm...

— Không... thè nào tôi cũng phải về, anh a..

Những lời đối đáp ấy cứ tự nhiên buột miệng ra, tôi không dè ý đến. Trong trí tôi, mấy tờ giấy bạc: một trăm gấp trong ngăn ví, biện ra rã rô rệt. Lấy mấy tờ — độ hai tờ — tại sao lại hai? tôi không biết — thật dè dảng quá. Tôi cứ việc điềm nhiên với lấy áo, mở ví rút ra hai tờ, rồi khoác áo ở trên vai, ra ý sấp sửa yề. Rồi chọn lúc mọi người rõ ý — mà dẫu có ý cũng không ai

Các bạn làm việc công sở và tư sờ nên chú ý

Xưa nay những hộp ruban đánh máy chữ, đã dùng rồi, đem vật đi thật là phí hoài quá. Từ nay xin các ngài dùng xong, cớp nhặt gửi lại bản hiệu xin ghi tiền như sau này :
10 hộp cà rouleau 10p 50
10 hộp cà rouleau và ruban 1p.00

Cần nhất ruban không sờn, rách thi mới có giá trị.

LIBRAIRIE GÉNÉRALE NAM-KY
12 Boulevard Francis-Garnerier - HANOI
Téléphone 1662

Préparation au DEPSI et au Brevet Élémentaire

par BOÀN-NỒNG - NGUYỄN-LÂN - NGUYỄN BÌNH-THỦY

Professeurs au Lycée Khải-Định - Haë

Avec la collaboration de plusieurs Professeurs des Institutions publiques et privées. Recueil de compositions françaises, de dictées avec questions et réponses, de problèmes de géométrie, d'arithmétique, d'algèbre, de physique et de chimie, sujets donnés aux divers examens, à l'usage des élèves de 5ème et 6ème années des Ecoles primaires supérieures et des candidats au DEPSI et au B.E.

Prix de vente . . . . . Op. 35

(ou contre un envoi de Op. 40 en timbres - postes).

Conditions avantageuses pour les libraires
LIBRAIRIE HUONG-GIANG

21, Rue Paul-Bert, 21 - Hué

biết —, tôi dời lấy áo của tôi vắt ở đầu giường Bán. Thế là xong, và gọn. Mai dậy Bán biết mất chắc chẳng bao giờ đâm nghi ngờ cho tôi. Mà nghĩ ngờ thế nào được? Tôi về từ đêm cơ mà! Và lại cái áo đựng tiền bẩn đã cẩn thận mang vào giường ngay từ chập tối, vậy nên có người lấy, thì chỉ là người nhà có dâu mà thôi. Ma người nhà thì cũng khó lòng đểa lấy được, họ chẳng có ai nắm với Bán. Ủ, có lẽ Bán sẽ nghĩ cho nhân tình của hắn lấy.. Chắc thế Tôi mỉm cười: Bán sẽ không dám nói gì đâu; biết nhân tình lấy, bẩn sẽ im lặng, sợ làm cho nhân tình xấu hổ, và sợ làm tai tiếng chủ nhà. Hắn vốn tình rất, với lại hai trăm đối với bẩn chắc chắn là bao.

Tất cả những cách xếp đặt ấy diễn qua rất nhanh trong trí tôi. Chỉ một thoáng thôi, tôi dù tưởng trước được các việc xảy ra như thế, êm thầm và yên lặng, và chôn chày... dễ dàng quá, mà không còn sợ cái gì cả...

Mời anh sờ thuốc.

Tôi giật mình, dở lấy dọc tầu. Cỏ Lan đã tiêm xong điều thuốc từ bao giờ, quay dọc sang mời. Mắt cô nhìn tôi âu yếm. Tôi đưa mắt nhìn xuống, cầm lấy dọc hút. Đầu thuốc kêu vo vo, tiếng như ở đâu đưa lại. Qua lán khói trắng nhẹ tỏa ra, tôi tưởng nhìn thấy tập giấy bạc một trăm, còn mới nguyên, gấp trong ngăn ví.. Hắn làm gì mà có lăm tiền thế? Lại mang dề trong ví làm gì? Rõ anh chàng ngốc không biết dùng đồng tiền, ở trong tay bẩn cũng uồng. Ngó có dứa nó lấy đi thì sao? Đề thế thì có bừa mất thật...

Anh ngó gì mà thèm người ra thế? Say thuốc phải không?

Lan dè tay nhẹ nhàng lên người tôi, lảng lơ đưa mắt hỏi. Tôi giả vờ cười không đáp, rồi xoay nắm ngừa ra, nhìn lên trần nhà. Trong người bứt rứt không yên... Lảng nghe thấy tiếng Bán thi thoả và tiếng cười khúc khích của nhân tình bẩn trong màn. Chiếc áo vắt ở đầu giường — chiếc áo của tôi — còn thòm nữa gấp ra ngoài...

Tôi tưởng tượng khi có hai trăm trong túi rồi, lên xe về diêm tĩnh đi nằm ngủ. Sớm mai mất tiền, thế nào bẩn chả về qua nhà mình. Hắn gọi cửa vào, đánh thức mình dậy và bơ phờ bảo:

Tôi mất hai trăm bạc tôi hôm qua rồi, anh ạ...

Tôi thấy trước bộ mặt ngạc nhiên của tôi lúc bấy giờ — một vẻ mặt rất tự nhiên, — và tôi hỏi: « Chết chúa, mất bao giờ? ở đâu? » Hắn sê thuật lại buổi tối hôm nay, lúc mang áo vào giường, đến lúc thấy mất: « Chỉ có con nhân tình tôi nó lấy thôi, anh ạ. Chả còn ai vào đây... »

— Thế anh đã biên số chưa?

Nếu bẩn không biên số, thì mình cứ việc tiêu tự nhiên! Vạn nhất bẩn có biên số rồi, thì bảo bẩn đi trình cầm. Nhưng mình sẽ tiêu ngay hôm ấy... Một người như mình, cần tờ

giấy trám vào Gô-da mua hàng, ai dám ngờ ngờ? ...

Tôi nhớ lúc ấy tuy vẫn nói chuyện với mấy cô em, tôi xếp đặt đâu vào đấy rất chu đáo, phòng ngừa đủ mọi việc có thể xảy ra. Chỉ có việc lấy, và dời áo nữa là xong. Rất dễ...

— Ấy kia, anh đi đâu đấy?

— Tôi đi về đây. Mai có việc bạn, không thể ở lại được.

Tôi dã nhòm dậy, đến bên mắc với áo, chiếc áo của Bán. Qua lán vải tôi thấy chiếc vì kẽn kẽn rao rão. Khoác áo lên một bên vai, tôi dì lại trong nhà, bốn chỗ, nóng ruột. Một cõi dâu lè guốc ra hé cửa, nhin ra ngoài trời:

— Tôi lầm. Phải vạ gì mà đi bây

giờ thế nào, tôi không biết rõ. Tôi đứng lên, ngồi xuống, như một cái máy. Tôi chỉ thấy bần khoán, bứt rứt, và thời giờ qua.. tôi cảm thấy, đi qua tâm hồn tôi, từ phía này sang phía kia.. Như thế không biết trong bao nhiêu lâu.. Tôi khẽ thở dài dường leon, lần này thỉnh thoảng...

— Về thôi. Không có mai đi sớm lại nhoc chết.

Bản hỏi vọng ra:

— Ô, anh về à? Mấy giờ rồi đấy nỗi?

— Gần một giờ rồi. Anh cứ ở đây. Cả mấy cõi này nữa, đi ngủ đi cho béo mắt. Bản sau tôi ở lâu nhé.

Tôi đưa tay vuốt mái tóc một cõi sán đến gần, hai tay dè lên vai tôi, mắt nhìn ra về âu yếm. Hai cõi khác nhau yên trên giường, cũng đưa mắt nhìn tôi, như chờ đợi.

— Thôi, đi ngủ đi.

Tôi gạt tay cõi ấy ra, gấp cái áo tây trên cánh tay, rồi dì lại phia giường Bán rầm. Tôi cúi xuống, ti vào thành giường. — cõi tí ti vào chỗ vắt cái áo — và nhin vào phia trong, qua màn.

cái vi được nữa. Tôi bao thắn ogi ngắn, mặc lấy chiếc áo của tôi, và đội mũ.. Vừ, gài khuy áo, tôi vừa nói mấy câu bông dứa vòi với các cõi ả, đứng & chán giường, sắp tiền về. Tôi trung trinh sống nước, và hút thuốc, muốn cái thời khắc này cứ dài ra mãi.

Đến khi ngồi trên xe về qua những phố khuya vắng vẻ, tâm trí tôi mới dãy bình tĩnh lại. Gió lạnh thổi mát trên vùng trán nóng, và cái cảm giác mát ấy khiến tôi dễ chịu. Tôi ngồi lại đến những cõi chỉ và dự định của tôi lúc nay, thật vừa như một người khôn khéo, lại vừa như một người mất hồn. Tất cả những cái đó bây giờ như xa quá. Tâm trí tôi dã ra, như một cây tre uốn cong trở lại cái thẳng thắn lúc thường. Tôi cảm thấy một cái thú, một thứ khoái lạc kỳ dị, khe khẽ và thầm lặng rung động trong người, có lẽ là cái khoái lạc bị cảm dỗ, mà cũng có lẽ cái khoái lạc đã dè néo được sự cảm dỗ. Và một mối tiếc ngầm ngầm, tôi không tự thú cho tôi biết và cũng cố ý không nghĩ đến, khiền cho cái cảm giác ấy của tâm hồn tôi thêm một véc ròn rợn và sâu sắc.

Sáng hôm sau tinh dậy ở nhà, tôi nghe ngơ nghĩ lại các việc tôi hôm trước, y như trong một giấc mộng, chứ không phải việc đã xảy ra... Tôi ngạc nhiên tự hỏi sao mình hấy còn là người lương thiện, không phải là kẻ ăn cắp. Mà tôi thú thực rằng nếu bấy giờ tôi dã là kẻ ăn cắp,

cái đó cũng không khiến tôi lấy làm ngạc nhiên lắm. Mà còn là người lương thiện, tôi tự thấy cũng chẳng có gì là đáng khen. Tôi nhớ rõ lúc dò không có một ý nghĩ nào về danh dự, về điều phải, điều trái, ngắn cắn tôi, và khiền tôi đi vào con đường ngay, như người ta vẫn nói. Không, không có một chút gì như thế.. Cái gì dã giờ

tôi lại? Tôi không biết.. Có lẽ chỉ một lời nói không dâu, một cử chỉ nào đấy, về phía này hay về phía kia, đã khiến tôi có ăn cắp hay không ăn cắp. Chì một sợi tóc nhỏ, một chút gì đó, chia địa giới của hai bên.. Tôi có lẽ dã không hay hay không, hay bằng lòng mình vì đã chống giữ lại cái ý xấu? Tôi cũng không tìm biêt rõ hơn. Hình như những ý nghĩ ham muốn bay trù lối ấy không phải là của tôi hình như của ai ấy, của một người nào khác lạ, khác với cái người thường của tôi bây giờ... »

Chúng tôi đều yên lặng. Anh Thành nói xong, với cái diễn tút một hơi thuốc lào rất kêu. Rồi anh thở ra thong thả, mắt lờ dờ nhìn theo rồi lèn khói đi..

THẠCH LÀM

giờ anh ạ.

— Đầu, xem nào...

Tôi cũng đến bên cửa, nghiêng nhìn ra ngoài. Tay tôi đưa vào trong áo, luồn vào khe ví, sờ vào mấy tấm giấy bạc. Tôi rùng mình. Mấy ngón tay tôi mê đầu tấm giấy, một cái, hai cái...

— Thôi, vào không gió, anh ạ. Vào nằm cho ấm...

Tôi bỏ tay ra — thong thả, không vội gì —, theo vào, cái áo vẫn dè triu trên vai. Tôi ngồi ghé xuống cạnh giường, cầm chén nước lên nhấp, rồi lại đặt xuống.

Tiếng Bán ở trong nhà cất lên:

— Ông ấy về rồi à?

Tôi đáp:

— Không, dã về đâu. Tí nữa.

Bán nói câu gì sau, tôi cũng không nghe thấy nữa. Tâm hồn tôi lúc bấy

— Anh ở lại nhé — tôi mỉm cười — và tri kỷ hết đêm nay cho nó sướng...

Cô nhân tình khúc khích trong chăn. Và Bán ngửa đầu trông lên, tay với vào tấm màn:

— Mai nhé

— Oui, à demain.

Nhung tôi chưa quay ra. Tôi vẫn cứ lý mình trên thành giường, luồng lỵ. Một lát bấy giờ sao lâu thế. Rồi, không biết tại sao, bỗng nhiên:

— Áo anh dày này, dày là áo của tôi.

Và nói thêm bằng tiếng Pháp:

— Anh dãm lại liền đi. Và dè cần thận vào trong ấy.

Bán nhòm nửa người dậy, cầm lấy áo.

— Merci, được rồi.

Tôi bước một bước lùi ra. Thế là hết. Bây giờ thì không sao dụng dến

Của M. Ninh

Chùi chân.

NGƯỜI GÁC — Góm 1 ống chìu chân đến một giờ đồng hồ ấy, mà vẫn chưa chịu lén gác.

KHÁCH — Bác phải biết, tôi chìu chò bô, vì dạo nọ tôi đã bán rẻ cho bà chủ tẩm thâm này mảnh mảnh.

◆ Của V. Quý

Tuân lệnh.

Một ông cầm chìa việc các cảnh binh, chỉ một người cảnh binh bảo rằng :

— Thầy có trống thay cái đèn đỏ dangle xa kia không ? Tôi phải đi tuân ra tận đây.

Thầy cảnh binh nhanh nhẹn tuân lệnh đi luôn và... nầm hôm sau mới về.

Ông cần cù, hỏi : — Thầy đi đâu mà mãi bâng giờ mới về ?

— Thưa ông cần cù, ngài bảo con đi tuân đến chòi ngọn đèn đỏ ..

— Phải, làm sao ?

— Bầm, rgon đèn đỏ lại mắc vào sau một cái ô-lô chạy đi Hải Dương.

◆

Lời con trai.

Ngoc lèn năm tuổi, rất lúu linh. Một buổi tối, sau khi mẹ nó đã bỏ màu cho nó và bảo nó đi ngủ, nó tò mò hỏi mẹ nó :

— Mẹ ơi, sao mẹ lại để con ngủ một mình ở trong buồng này ?

Me nó bảo : — Vì bâng giờ con nhỡ rồi.

— Thế sao thầy nhở hơn con mà bao giờ cũng ngủ cùng buồng với me ?

◆

Cũng may !

Hai anh cướp vào đòn lật một người. Người đó chống cự lại rất kịch liệt nhưng sau cũng bị đánh ngất đi. Hai anh cướp khám trong người đó chỉ thấy có hai đồng. Một anh nói :

— Cũng may, nếu nó có nhiều tiền thì nó đã giết chết chúng mình rồi, còn đâu.

Trên xe điện

Người rao hàng — Đáng lôi có một cái lược rất mềm, các ngài có thể gấp đôi nó lại bê quan, ném xuống đất, lấy búa đập...

Một người trên xe : — Thế người ta có dùng nó để chải được không ?

◆ Của Đ. Tri

Mấy giờ ?

A — Đồng hồ « loa » mấy giờ rồi ?
B (quen móm) — Đồng, « loa » cầm sang bên cạnh xem mấy giờ rồi vẩn lại kim thì biết.

Lông, dài

CON (mới bắt đầu học tiếng mới) — « Long » dài ; « long » dài ; « long » dài.

BỐ (ở ngoài sân nghe thầy, với chay vào cầm roi vặt tái bụi) —Ồ đêул học những cái khốn nạn ấy à ?

◆ Của N. Nh. Thành

Sướng.

Sướng thật ! ca hán đã giấu cửa lại giữa con ! ai lại lúc chêt 18 giờ bao giờ ?

— Cũng chưa nhiều bằng cu Bốc,

lúc chêt những hơn trăm giờ thì sao ?

— Vô lý 1 ống ấy là thế nào mà lầm con vậy ?

— Chẳng là thế nào cả, chỉ là thằng bối thôi.

◆ Của N. V. Hợi

Béo.

EM BÉ — Mẹ ơi, hôm nay con sen nó mua được con vịt béo quá, mẹ nhé.

ME — Béo gì, vịt nhồi nên trông béo đống thôi !

FM BÉ — Thế thì cái bá trước cửa cũng bị nhồi nên mới thế, phải không me ?

Hoài của

LÝ TOËT, di chơi Bách thú, thấy người cao vút vào chuồng hổ những miếng thịt bò luống, với kêu :

— Ày chêt, sao ông lại phí của thế

dè luộc tái lén châm lương gừng rồi nhả n rugen có thú không ! rõ hoài của !

◆ Vô danh.

Nhân tài.

— Mày xem thẳng Tuân lận có giỏi không. Nó đánh cuộc với tao rằng nó lận được 15 phút. Thế mà hay đáo để mà lị nó ở dưới nước đã một giờ rồi, vẫn chưa thags lén.

◆ Của N. D. Quí

Chí lý.

THÀY hỏi TRÒ — Từ trường về nhà anh nán chục thước lây, nếu anh đi mỗi bước bằng tắc, thì phải đi mấy bước ?

TRÒ — Con không biết.

THÀY (gá) — Vì sao ?

TRÒ — Vì con đi xe nhà a

◆ của Giám, Gioan

Khó nghĩ.

— Cùng ngày hôm nay bà Xuân mất mà ông ấy lại trúng số độc đắc, không biết nên đánh giái hép mừng hay chia buồn, anh nhỉ ?

Đủ biết

— Người ta bảo vợ sống lâu hơn chồng không biết có đúng không ?

— Chắc đúng vì anh cứ xem những đàn bà giàa thì đã biết.

Bệnh lỵ.

THI SĨ — Tôi có bệnh mỗi khi làm thơ là buồn ngủ.

ĐỐC TỬ — Maon khỏi bệnh ấy, chỉ đúng đọc lại những thơ ngài đã viết.

Mưu mẹo.

BỆNH NHÂN — Ông quên, đã ba phút ông vẫn bắt tôi thiê luối.

ĐỐC TỬ — Không phải tôi quên, đó là tôi muốn cô cho yên tĩnh một tí để kê đơn.

— Tâm quái quý gi mà ghê gớm thế này ?

Không tránh được.

— Thưa ngài, tôi mắc một chứng bệnh lỵ lâm. Khi nào tôi cái mình xuống, giờ tay lén, quay bên trái, quay bên phải, rồi quay tay ra đằng trước, tai thags đau rát ở lưng.

BỐC TỬ ngạc nhiên — Nhưng việc gi mà ông phải cử động thế ?

BỆNH NHÂN oblo kỵ đố cờ rải dấp — Ồ nza ông biết được cách khác để cởi áo, xin ông bảo tôi với !

(Tit Bits)

« C ÁCH chờ quý hơn là vật cho », hãy kể một câu chuyện để giải nghĩa câu châm ngôn Pháp ấy.

Đó là đầu bài luận, Văn đã ra cho học trò lớp sơ học cao đẳng của chàng.

Châm xong tập bài làm, chàng mỉm cười vì thấy các cậu trò nhỏ mà không thành thực một tí nào. Phần Văn nhiều toàn kể những chuyện cho nói : ăn mày một bát cơm bằng một cách ăn cắp, lẽ phép (!), hay những hình chuyện giúp bà lão nhỏ độ đường khôn dám xu kẽm theo những lời anh nói ngọt ngào, âu yếm ; kết luận : bà lão cảm động, lè úa bài hàng lảng lòng thôn thức đầy voi.

Văn chẳng cảm động gì cả. Chàng thấy buồn cười nữa. Cái tuổi nhỏ, chàng còn lạ gì, có bao giờ biết cảm động vì những sự đau đớn, khổ sở của kẻ khác, có bao giờ biết giúp đỡ những người nhỏ nhàng khốn quẫn : chúng không chế nhạo, chòng gáy, hành hạ đã là kinh lắm !

Chàng nghĩ lần thần : « Nếu chúng nó đem cái đầu bài ấy ra cho mình thì mình sẽ viết như nào ? »

Tự nhiên chàng thấy chàng trả lại là một cậu học trò, là một sinh viên dì thi bằng thành chung, loay hoay tìm ý tưởng để làm bài. Chàng bỗng bật cười, vì vừa nhớ tới một câu chuyện xảy ra cho chính mình

Ngày ấy Văn mới được bồ giáo học. Lương ít ỏi, nhưng tần tiện thì cũng đủ, cũng tạm dù. Ấy là nói khi người ta không có một thứ chơi gì. Đằng này Văn lại có, lại nghiên một thứ chơi : đánh lô tô, tuy chàng đánh rât thấp. Ở tỉnh nhỏ, thì đó là một tai nạn : chắc chắn sẽ bị bóc lột.

Vì thế, có một tháng, Văn vừa lĩnh lương được mấy hôm, đã bắt nhẫn không còn một xu dinh tú. Chàng cuồng cuồng chạy chỗ nò chỗ kia dự tạm được dăm băm một đồng về đóng gạo.

Cực chẳng đã, chàng viết thư về nhà xin chú, — chàng mồ côi mẹ. Lời lẽ trong thư chàng viết, rất cảm động. Nhưng chàng không gửi nỗi mỉm cười khi đọc lại một lần cuối cùng: đó là một bài luận của một cậu học trò nhỏ tát một vụ mập mờ, rất ly kỳ và đau đớn, chuyện hoàn toàn bịa đặt để gợi lòng trắc ẩn của ông chú nhân từ.

Năm hôm sau, Văn nhận được thư phúc đáp. Chàng mừng rỡ như múa, cầm cái phong bì di sit và mặt vợ và nghêu ngao hát:

« Tiên dây rồi, tiên dây rồi,

« Quý nương ơi !

« Quý nương đừng than phiền làm tôi.

Sẽ bón ra một gã dỗ tôi.

Vợ chàng hát :

— Biết đâu rằng ở trong có nết gì thế ?

CÁCH CHO

TRUYỆN VUI của KHÁI-HUNG

mà đã rớt lên thế?

Văn giờ phong bì lên nhão và nói :

— Biết lầm chứ, em có trông thấy hình thù cái ngân phiếu nằm kia không?

— Ông nhỉ!

Vợ vội mừng. Nhưng bỗng lo lắng :

— Nhờ chỉ có vài đồng thì thực...

Văn ngắt lời :

— Không, ít nhất cũng mười đồng, còn nhiều nhất thì chưa biết chừng.. năm chục cũng nên : Bức thư tôi viết lời lẽ cảm động lắm cơ! Một kiệt tác, phải biết!

— Ông chào!

Vợ dự phết cái phong bì hối vội ra xem. Ở trong có một bức thư dài và một cái ngân phiếu mười lăm đồng. Văn hơi thất vọng, nhưng cũng gượng cười nói :

— Anh đoán có sai đâu :

Người vợ ngầm nghĩa cái ngân phiếu bảo chồng :

— Cái mandat này đẹp quá.

Văn cũng có vẻ suy nghĩ và đọc đi lại mãi những giòng chữ trên ngân phiếu, vì chàng thấy nó khác những ngân phiếu mà chàng thường nhận được. Sau chàng cũng tìm ra và bảo vợ :

— Đây là chèque chứ không phải mandat.

— Chèque khác mandat thế nào?

— Chèque là ngân phiếu của nhà ngân hàng, còn mandat là ngân phiếu của nhà buôn điện.

Vợ mỉm cười :

— Thế thì còn hiểu là cái gì nữa? Nhưng linh tiễn ở đâu? Linh ở nhà giày dép có được không?

Văn trả trả :

— Anh cũng không biết; từ thủa bé đến giờ, anh có đi linh chèque bao giờ đâu. Nhưng thử ra giày dép xem.

Rồi không kịp đọc thư, chàng hấp tấp ra đi. Một lát sau chàng về, vẻ thất vọng lộ trên nét mặt. Vợ lo lắng hỏi :

— Thế nào?

Văn đáp vắn tắt :

— Không được.

— Sao không được?

— Phải về Hanoi, linh ở nhà băng.

— Phải về Hanoi?

Giọng người vợ run run, nước mắt nàng úa ra; nàng tức giận nghĩ đến những món cần phải tiêu ngay. Rồi cầu kính lạy cả chồng, nàng đưa bức thư, bảo :

— Đây, anh đọc!

— Em xem rồi. Chú nói những gì thế?

— Chú mang cho mắt mặt đi! Cho thế... chàng bô!

— Ủ, cho thế chàng bô!

Văn nhắc lại lời vợ, nhưng chàng không nghĩ đến những câu mắng, mà chỉ tưởng đến cách cho vò lý của chú. Cho thế chàng bô!

Dẫu sao cái « chèque » cũng giúp Văn ra khỏi ngay được bước khổn cùng. Chàng đem nó đến các nhà quen để vay tiền. Quả có dễ hơn trước. Chàng nói :

— Bây giờ coi, tôi vừa nhận được chèque — chàng đọc chữ chèque bằng một giọng hân diện — nhà gửi cho. Ngày kia ta sẽ năm tôi về linh tiễn ở nhà « băng » Hanoi, — đọc chữ « băng » giọng chàng trở nên kiêu kỳ — và chỉ trong ba hôm sẽ tôi nộp lại tiền bạc.

Thế là nhờ tấm ngân phiếu chàng

những con số không lồ dố đọc thấy trong sách, trên báo. Vì thế, chàng không được vững tâm, khi bước lên cái bậc đà dỗ sô để tiến vào nhà ngân hàng, cùng với những người Pháp và người Nam y phục sang trọng, tay cầm cái cặp da rất có ý nghĩa. Chàng thì chàng chỉ nhẹ nhàng đem theo trong ví trọn vẹn một cái phẩn mười lăm đồng.

Vào nhà ngân hàng, chàng có ngay ý nghĩ: « chim chích vào rừng ». Sự thật, chàng bô ngữ chàng biết chỗ nào vào chỗ nào, vì chỗ nào cũng như chỗ nào, đều có chấn song sắt rào quanh, đề bài ra một cái cửa, một cái lỗ vuông. Chàng cũng hiền đáo là « guichet », nhưng có nhiều « guichets » quá, còn biết linh tiễn ở « guichet » nào. Chàng hành lạng lẽ đi một vòng chung quanh cái giậu sắt, bụng nghĩ thầm cho bô túc: « Có khác gì ở một rạp xiếc hay ở một sườn bách thú không? »

Một lát sau, chàng đã đi hết một vòng và vẫn chưa biết linh tiễn ở đâu. Hỏi thăm những người không quen, chàng cho là một sự xấu hổ :

sẽ trên tờ giấy vàng; đoạn đặt ngắn phiếu của chàng lên một chồng giấy khá cao, trước mặt một người Pháp dương nở diện thoại. Văn đứng chờ, tưởng như sắp được linh tiễn. Người tùy phái bảo chàng hãy ra ngồi đợi ở một cái ghế dài có lưng dựa.

Ngoài được vài phút, Văn đứng dậy đi lại lại: chàng có vẻ sốt ruột lắm, nhất nhì người Pháp chàng vẫn thấy còn nói chuyện trong ống điện thoại, tưởng chừng câu chuyện kéo dài không bao giờ hết.

Nhưng câu chuyện cũng hết. Văn mỉm cười: « Ủ, có thể chứ! » Và chàng đi gần lại để nhận tiền. Người tùy phái đã quen mặt chàng, hỏi :

— Thưa ông...

Văn đáp :

— Tôi đưa rồi.

— Ông hãy đợi.

Văn quay ra và lại đi bách bộ đê đợi, trong lòng không khí đầy tiếng lách tách của hàng trăm cái máy chữ. Chàng liếc mắt thấy người Pháp và người thư ký nói dừa nhau vui vẻ lắm. Và khi thấy người ấy nhắc đến tập ngân phiếu, trong đó có cả cái của chàng, Văn thở ra một hơi dài khoan khoái.

Bộ nữa giờ sau, chàng đã bức bối lắm rồi, Văn liều dám xô vào cửa guichet và đưa mảnh giấy vàng ra. Người nhà ngân hàng thông thả bảo chàng :

— Ông hãy đợi!

Văn né sang bên cạnh để nhường chỗ cho một người to béo. Người nhà ngân hàng đọc: « Bảy ngàn tam trăm đồng? » Người to béo đáp: « Phải ».

Một lúc sau, thấy cửa guichet bỗng không, Văn lại tiến đến. Lần thứ hai câu « xin ông hãy đợi! » thông thả thoát ra, kèm với một cái mỉm cười nửa như xin lỗi, nửa như chế nhạo.

Lần thứ ba, lần thứ tư. Và đến lần thứ năm câu nói chỉ còn cộc lốc có hai tiếng :

— Hãy đợi!

Và dù người ngồi trong hàng song sắt không thêm một tiếng nào nữa, Văn vẫn tưởng như nghe thấy người ấy lâu nhau :

— Có mươi năm đồng bạc quên mà ngâu xị lên!

Văn hơi ngượng, nhất chàng lại vừa trông thấy người ta lỉnh những món tiền to bằng nghìn.

Sau cùng, nghĩa là sau khoảng hơn hai giờ chờ đợi, Văn cũng lĩnh được tiền. Rồi tới đường, chàng cực nhọc muối khóc và lầm bầm: « Chủ cho thế này thì thà chủ đừng cho còn hơn! »

Nhưng về tinh li, chàng khoé với bạn đồng nghiệp:

— Ông nhà băng nguy nga một cách lả lùng! Mà người ta đón tiếp, mình vồ vập, ăn cắn không thể tưởng tượng được.

KHÁI-HUNG

vay được ba đồng, hè hả về đưa vợ.

Trong hai hôm, trước khi đi Hanoi, có tới hơn một trăm lần chàng khoe cái chèque với những người quen biết, với bạn đồng nghiệp, với cả học trò. Chàng coi như cái chèque ấy đã làm nổi giá trị chàng lên. Có một ông chú đê tiền nhà băng, đó hẳn không phải là một sự tầm thường!

Rồi sáng sớm hôm thứ năm, Văn ra xe ô-tô hàng về Hanoi. Bác tài xe chào hỏi :

— Lại ông à, ông đi Hanoi?

Chàng cố lấy giọng bình thản đáp :

— Phải, tôi đi Hanoi. Tôi đi Hanoi linh cái chèque.

Sợ bác tài không hiểu chèque, là gì, chàng thêm :

— Ở nhà băng.

Tới trước cửa nhà ngân hàng, Văn đứng lại ngược mắt ngầm nghĩa, trong đầu hoang mang

người ta sẽ cho mình đến nhà ngân hàng lần này là lần đầu...

Bóng chàng liều đến một cửa « guichet » và mạnh bạo đưa cái ngân phiếu ra. Một người Tàu đứng phía trong nhìn từ cái ngân phiếu đến vò mặt lo lắng của chàng, rồi ôn tồn nói: « Ông ra đây kia cơ chứ! »

Văn vội vàng, bén lên quanh ra phía trước.

Chàng đưa ngân phiếu. Người tùy phái bảo vắn tắt :

— Thê cẩn cước.

Văn không có thể cẩn cước. Chàng ngập ngừng hỏi :

— Thê suru có được không?

Người tùy phái không đáp, đến hỏi người thư ký, và người này niềm nở ra tiếp.

— Ông đưa thê tôi xem.

Và nhìn qua ảnh Văn, người ấy đáp :

— Được!

Rồi biên đưa cho Văn một con

BUỒM TRẮNG

CHƯƠNG II

MUỐN yêu thì sẽ yêu, nhưng từ lúc muôn đến lúc yêu thật cũng phải bao nhiêu tình cờ, bao nhiêu dịp may. Giờ thì mình yêu rồi...

Trương nghĩ đến cuộc gặp Thu hôm ba mươi tết và tự nhủ:

— Mình yêu rồi và có lẽ Thu đã yêu mình... Thu có lẽ yêu mình ngay từ hôm gặp trên xe điện, nhưng hôm ba mươi vừa rồi mình mới được biết là Thu yêu mình... Vậy ngày hôm ấy là ngày bắt đầu.

Chàng giờ cuốn sò tay dùng để ghi những việc quan trọng trong đời. Những đoạn nói về việc nào có tình thân mật chàng viết theo một lối riêng chỉ có mình chàng đọc được thôi. Chàng làm nhầm đọc:

— Mồng sáu tháng mười. Hai con mắt đẹp. Sao mình vui thế. Có lẽ mình đã tìm thấy người yêu. Thu không biết rồi sẽ ra sao?

— 29 tháng 10 đến nhà với Mỹ. Chủ nhật nắng. Trời đẹp quá. Cái áo lụa trắng và hai con mắt đen ở sau những lá lan. Nhìn mình chắc là dễ ý đến mình. Sao mình lại buồn quá thế. Sao lại chán nản.

Rồi đến hơn một trang sách biên chép toàn những việc không có liên lạc gì đến Thu.

Chàng nhớ lại nỗi buồn nản của chàng hôm ở nhà Thu về. Hồi ấy Trương chưa yêu lắm như chàng tưởng nên Trương thấy công việc về tình ái khó khăn và phiền phức. Chàng chưa có đủ can đảm rinh đợi bằng ngày để được trông thấy mặt Thu; chàng cho rằng nếu tiền yêu thì yêu và thôi không ngại đến việc ấy nữa, phó mặc cho sự tình cờ.

— 28 tháng 11. Vô ích. Nếu phải khóc hụt hụt mới yêu mình thì tình yêu ấy không phải do duyên trời. Chắc là sau mình khó chịu.

Sau hôm viết mấy giòng ấy, sự tình cờ quả nhiên xui Trương gặp Thu & trong hiệu Gô-da. Thu đi với Mỹ và hai cô bạn; trong thoáng thấy Trương, nàng kéo tay Mỹ:

— Kia anh, ông Trương.

Trương nhận thấy trong cái cử

TRUYỆN DÀI của NHẤT-LINH

chỉ đó nỗi vui mừng tự nhiên của Thu khi gặp chàng. Từ hôm đó, Trương có ý làm thân với Mỹ và lại chơi nhà Mỹ luôn, nhưng lần nào cũng đến với Hợp hay Mỹ.

Hôm ba mươi tết, lần đầu Trương đến một mình lấy cớ tim Mỹ có việc cần. Thì ra phòng khách tiếp Trương nói Mỹ di vắng. Trương cau mày ra vẻ khó chịu lắm. Thu đưa thuốc lá cho Trương, hỏi:

— Chắc là việc cần kíp lắm.

Trương đáp:

— Việc cũng không lấy gì làm cần.

Chàng thấy Thu mỉm cười bình như có ý bảo: « Thế sao anh lại cau mày khó chịu. » Chàng cũng nhận thấy lúc này mình cau mày là vô lý. Thu đánh rơi bao thuốc lá; hai người cùng cúi xuống nhặt và cùng cố lánh cho khỏi chạm vào

nhau. Lúc đứng lên, Trương ngẫm nghĩ:

— Sao Thu lại có vẻ sung sướng thế kia?

Đột nhiên Thu hỏi:

— Năm nay anh ăn tết ở đâu?

— Tôi ăn tết ở đây... nghĩa là ở Hà-nội.

— Thế à? Anh không về quê?

— Tôi không có quê. Tôi ăn tết một mình.

— Taé à? Ăn tết một mình thì chắc buồn lắm.

Trương chép miệng nói giọng đùa:

— Cũng chẳng buồn. Tôi quen rồi, và lại cố nhiên là tôi phải ăn tết một mình vì tôi, ... tôi chỉ một mình.

Chàng thấy Thu chăm chú nghe bình như cho điều chàng sống cô độc là thích. Trương cầm mõ chào Thu. Thu tiến chàng ra cửa và trong

lúc nàng lách ra một bên để nhường chỗ, nàng nói thật khẽ và vội vàng bình như không muốn cho Trương đe ý đến :

— Mồng ba tết anh lại dây đánh bạc cho vui.

Trương cũng không trả lời, làm như không nghe thấy câu nói ấy.

Lúc chàng sắp bước xuống bậc biển, chàng thấy Thu đứng nhìn ra ngoài phố, nói một mình :

— Chiều ba mươi tết giờ trống buồn lị.

Chàng quay lại và mắt hai người lặng nhìn nhau một lúc.

Trương nói

— Tôi cũng vừa định nói thế xong.

Cuộc gặp gỡ chỉ thế thôi, nhưng không hiểu tại sao Trương thấy rõ là Thu có thể sẽ yêu mình. Cái cảm tưởng ấy không dựa vào một câu nói, một cử chỉ nào rõ rệt của Thu cả, mà chính lại dựa vào những thứ không rõ rệt của câu nói, của những cử chỉ vu vơ mà riêng hôm đó chàng đã nhận thấy.

Trương đọc trong cuốn sò tay mấy giòng biên về ngày hôm đó:

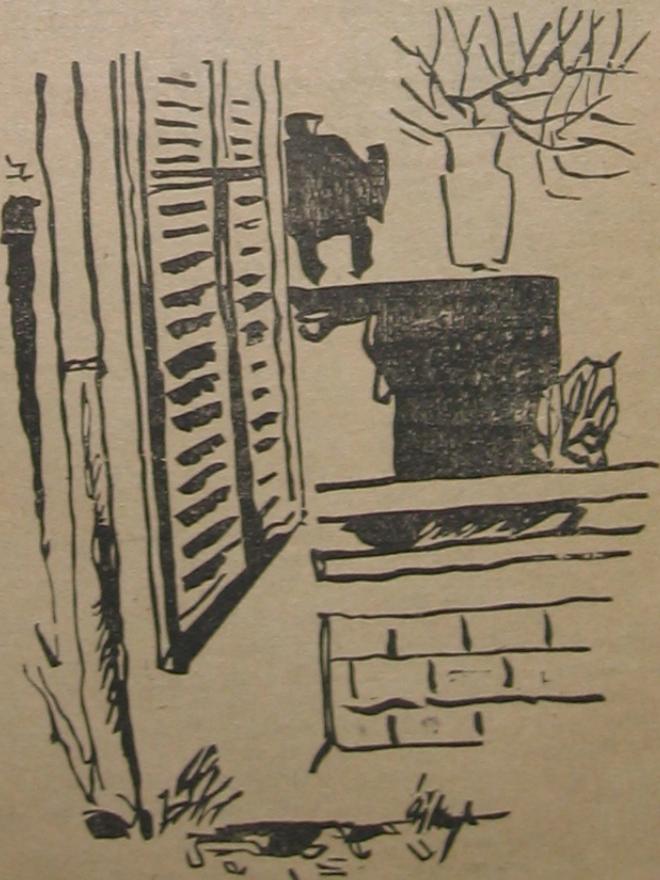
— 30 tết. Thu không dám đương nhiên nói một câu mới rất tự nhiên: một chứng cứ là Thu yêu mình. Tại sao Thu lại thấy chiều ba mươi tết là buồn: hai chứng cứ là Thu yêu mình.

Trương mỉm cười về câu chưa có ý nghĩa khôi hài.

Chàng rút bút máy biên thêm.

— Trương Thu bắt đầu yêu nhau. Chàng sang sướng khi có ý viết hai chữ Trương Thu liền xác thành một chữ.

Đến gần nhà Thu, Trương bỏ cuốn sò vào túi, chăm chú nhìn mấy cái cửa sổ sơn màu vàng nâu cánh mày rộng. Ở một chiếc cửa sổ ở về phía rào sát có tua màn den trắng. Trương đoán là buồng của Thu nằm. Chàng mong ngay lúc đó Thu biện ra ở khung cửa để chàng bồi đèn Mỹ và làm như nhân tiện đi qua ghé vào thăm một lát. Chàng đi chậm bước lại đợi vì nếu đi quá lần thứ hai; cử chỉ ấy chàng thấy trước là sẽ buông cười cho người nào nữa nếu người ấy lại là Thu. Không

thấy ai cả, Trương quả quyết bước vào công nhà tuy lúc đi chàng đã định bụng nếu không gặp ai ở cửa thì không vào. Nhưng chàng vào rồi vì chàng không có can đảm quay lại để đi qua cửa sổ một lần nữa Vào đến vườn, Trương thấy mình đã bao dạn quá, không phải vì đến nhà Thu nhưng chính vì đến vào ngày mồng ba tết theo đúng như lời mời của Thu. Giá hôm ba mươi chàng trả lời hắn ra rằng đến hay không đến thi xong chuyện. Chàng lại làm như không nghe thấy câu mời của Thu. Đến lúc là đã mắc mưu Thu và ngầm tỏ ra cho Tao biết rằng hôm đó rõ ràng mình nghe thấy mà làm như không nghe thấy chỉ vì mình đã yêu. Chàng ngầm nghĩ:

— Đàn bà họ tinh ranh lắm.

Thấy trong nhà mọi người đương quây quần đánh bạc chung quanh cái bàn tròn, Trương yên tâm, không thấy cuộc đến chơi đột ngột của mình là chướng nữa. Mỹ chạy ra mời. Họp, người quen chàng, cũng có đây. Cảnh cất tiếng nói:

— Anh Trương! Tình cờ nhỉ!

Nhiều người quá nên Trương đưa mắt tìm một lúc lâu mới trông thấy Thu ngồi nép sau một bà cụ; dáng chúng nàng chỉ ngồi kê cho vui.

Hôm nay Trương thấy Thu có đánh phấn — lần đầu chàng trông thấy Thu đánh phấn — nên hai con mắt của nàng Trương thấy đèn và sáng hơn. Chàng nhìn Thu, trả lời:

— Tình cờ hay là không tình cờ? Có lẽ không..

Chàng loay hoay tìm cách giảng cho câu nói của mình có nghĩa đối với mọi người khác:

— Có lẽ không, vì...

Nhưng chàng tim không ra và bỏ giờ câu nói, theo Mỹ đến chỗ bàn đánh bài. Tân, em Mỹ, đứng lên nhường cửa. Trương làm bộ ngạc nhiên nhưng sau cũng ngồi vào đánh.

Tết chỉ có cái thú đánh bạc. Nhưng tôi không biết đánh với ai vì chỉ có mình ăn Tết với mình. Cứ mỗi năm Tết đến tôi lại bắt đầu buồn, buồn ngay từ chiều ba mươi.

Trương thấy Thu nhìn chàng lúc chàng nói đến câu ấy. Chắc Thu đã nhớ lại câu nàng nói chiều hôm ba mươi lúc đứng ở hiên tần chàng ra công.

Nhân nói chuyện về cuộc họp bạc, Thu thêm một câu:

— Mà em nhận ra rằng ở nhà này năm nào cũng vậy, cứ mồng ba mươi bắt đầu đánh bạc.

Bà cụ ngồi cạnh Thu — mà Trương chưa biết rõ thứ bậc đối với Thu — mỉm cười nói:

— Truyền! mồng một thi đi mừng tuổi, mồng hai thi về quê...

Câu nói của Thu làm Trương giật mình; có lẽ Thu muốn nhắc chàng đến câu nói hôm nọ; thế mà chàng đã đến tuy câu nói rõ ràng chàng không nghe thấy. Thu hơi lánh mặt, sau bà cụ và mỉm cười, hai con

mắt sáng lên có vẻ tinh nghịch. Không lúc nào như lúc ấy, Trương nhận thấy bao nhiêu cái đáng yêu trong vẻ mặt kiêu hãnh của Thu. Chàng muốn rằng những điều từ nay đến giờ là đúng cả và chàng muốn cái mỉm cười kiêu hãnh của Thu là cái mỉm cười được biết chàng đã mắng mưu.

Trương trở nên bạo dạn; vừa rút bài chàng vừa có ý nhìn Thu nhưng lâu lắm chàng không thấy Thu nhìn mình nữa. Thu mỉm nói chuyện với bà cụ ngồi trước mặt mà lúc đó Trương đã biết là bà Bát, một bà dì của Thu. Khi rút bài bị bắt, hai bà dì cháu nhìn nhau cười

dò ý trước mặt cả mọi người mà không ai có thể ngờ được. Chàng dè cõi bài lên dìa nói:

— Đến lượt ai bắt cái?

Trương dã ngã ra. Chàng đặt tay lên vi nói:

— Vào này ảo được đồng vào mới... ngọt lạ.

Chàng không có ý dẫn vào hai tiếng « ngọt lạ » và cũng không nhìn Thu, nhưng chàng biết là Thu nhìn mình. Họp thi chắc không thể nào dè ý nhớ đến một câu vu vơ chàng nói trên xe điện được, chàng không sợ lộ. Thu cũng có thể không nhớ đến những nếu Thu nhớ đến mà nêu lại tỏ ra cho chàng

Trương sung sướng quá; nhân ván ấy được vơ tiền cả làng, chàng mỉm cười nói dồn dập cho Thu biết là chàng đã biếu rồi:

— Rồi sống lúc nào cũng như phút này thi cảnh nào cũng đẹp. Nàng cũng đẹp mà mua cũng đẹp.

Chàng tay dài, tay lèn tập bắc giấy nói tiếp:

— Sung sướng quá.

Cụ Bát nhìn Trương nói:

— Ông ấy đồ quá. Dì cháu chúng mình thi chỉ thấy bắt cả đời.

Thu nói:

— Đánh dè thua với được. Người được thi vui, người thua cũng thích không kém gì...

Hợp nói:

— Cái đó thi hơi nghi.

Trương giật mình nhìn Hợp một lúc. Chàng yên tâm tự bảo:

— Không. Họp không có ngầm ý gì cả.

Canh bạc tan, Trương cùng đi với Hợp ra đợi xe điện.

Chàng nhớ lại trước đã định dặn Họp đừng cho ai biết là mình mắc bệnh lao, nhưng lúc này thi chàng không dám nói vì nói tắt Họp sẽ sinh nghi. Trương bắt tay Họp lên xe điện. Chàng ngồi ở hàng nhất, thu hình vào một góc, đầu dựa cửa kính nhìn ra đường.

Thấy bóng mình trong kính, chàng lùi ra để nhìn nhưng không rõ nét mặt. Chàng lắc đầu xua đuổi một ý nghĩ khó chịu:

— Không, mình không chết được. Độ nở mình đã định đến hỏi dốc tờ mà mãi vẫn chưa đi.

Chàng loay hoay tìm cách nào hỏi cho biết rõ được sự thực.

Nghĩ một lúc, chàng thấy bức tức:

— Không, dè lúc khác, lúc này mình bấy vui dã.

Trương nhớ đến câu nói với Cảnh khi mới vào nhà Thu và tự trách không nhanh trí khôn tìm ngay được cách giảng nghĩa đến nỗi phải bỏ g ở câu nói.

— Có lẽ không tình cờ vì... vì làm sao?

Nhưng lần này chàng cũng không tìm được cách giảng nghĩa cho xuôi. Chàng lầm nhầm tìm mãi và công việc ấy làm chàng quên không nghĩ đến bệnh của mình nữa.

(Còn nữa)

NHẤT LINH

Kính

KÍNH CẬN THỊ

KÍNH LÃO

KÍNH DƯỜNG MỤC

Kính thuốc hiệu FILOCHROS của Pháp Quốc dùng để di ngudi nắng

Có đủ các hạng gọng kính để thay đổi

Có đủ máy và đồ dùng để chữa kích

Ở xa gác lịnh hóa giao ngắn

DAO-LAP

97 — Hàng Gai — HANOI

sung sướng, nhưng Trương đã biết thừa là phi « nhí tống cửu » thi « tam tống bát ». Cụ Bát nói:

— Cơ sự cứ như thế này mãi thì dì cháu ta đến hết vốn liếng.

Thu nói:

— Cháu chỉ tiếc mất đồng bào ván mới của cháu.

Nàng vừa nói vừa nhìn theo đồng bào và Trương vơ về phía mình, vì lúc đó chàng cầm cái. Trương nhặt riêng đồng bào ván bỏ vào ví làm như quả quyết không muốn cho đồng bào trở về với Thu nữa. Nhin thấy Thu cau mày thất vọng, chàng lấy làm thích. Bỗng chàng yên lặng, loay hoay nghĩ cách dò ý từ Thu,

biết tức là Thu đã dè ý đến chàng ngay từ khi gặp trên xe điện và tức là Thu có thiện cảm với mình. Trương vừa đánh bài vừa ngóng ngóng đợi.

Thu với bà dì lại mỉm cười nhìn nhau. Thu nói:

— Dì thử lính lại xem. Nhị với tú với ngũ vị chi là... Nàng cười:

— Hinh như là mười một mất rồi, dì ạ.

Rồi dột nhiên không có cớ gì cả nàng ngừng nhìn ra phía cửa sổ, chớp mắt hai hàng mi. Nàng cắt tiếng nói một mình:

— Giới cứ âm u mãi không thấy nàng mới.

TIN VÀN...

VĂN cua LÊTA

« HAI mắt mờ lè của tôi tinh
cò dè vào bông hoa mà
mỗi nấc hồn qua, dè
làn vửa cầm đắt

« Trên ngần nước trong cốc pha
lê, đóa hồng rủ rượi dè dặt rơi mấy
cánh tàn áu như mảnh giọt huynh đệ
của người trinh nữ mới qua đời.

.....
« Dưới một trời xuân lung bừng
những tiếng pháo nổ trong các làng
xóm xa với, ô xe long hoi ngòi
lặng lẽ lướt đi dưới một vòm cây
theo tiếng bốn bánh xe rạc rời, lăn
trên một mảnh sân đá sỏi. »

Văn chương sao mà êm tai thế!

Rõ từng mạch, từng đoạn. Lại
bóng bẩy nữa. Nào « mắt mờ lè »,
nào « huynh đệ của người trinh nữ »,
nào « trời xanh lung bừng » với
tiếng pháo trong làng xóm « xa
với ».

Tưởng chừng một áng văn cầm
áu của một ngọn bút bay buồm lúc
chao chúa hồn thơ..

Nhưng không phải thế.

Đó là... « đó các bạn đoán được.
Đó là... những lời nói chuyện.

Nhưng câu ở riêng mỗi người
trẻ tuổi, nói cho cái tai một người
trẻ tuổi khác nghe!

◆
Người trẻ tuổi nói tiếp:

« Đã ba năm nay, khóc nhiều cang
tcan lè, lối xưa quên bẵng được cảnh
dau lòng ấy thì một việc khác lại
xig dèn lối cang ngậm ngùi. »

Và cứ một điệu như thế, nói hoài:

« Trong bốn không khí đầy mù
hương rắn ghê lạnh, chúng tôi ngồi
chờ nhau gác phút hieng lieng
sẵn đến, giàg prâ! mà mọi người
cùng lối dấu thương tiếc một thê
tai lối lạc dâ tan.. »

Vẫn vẫn...

Vì những câu hoa mỹ đó người trẻ
tui nói trong mấy kỳ báo *Tin Mới*.

Đó là một thiên tiểu thuyết ngắn.
Và tác giả của nó là ông Tam Lang.

◆
Đề hôm nào gặp ông Tam Lang,
tui sờ nói với ông:

« Ngày ông Tam Lang ơi, trong
Tin Mới vừa rồi, ông đã viết nên

ENSEIGNEMENT par CORRESPONDANCE

Français—Mathématiques—Sciences

Préparation au C.E.P.C.I. 2p.00

Cours de 1ère et de 2ème années P. S. 3p.00

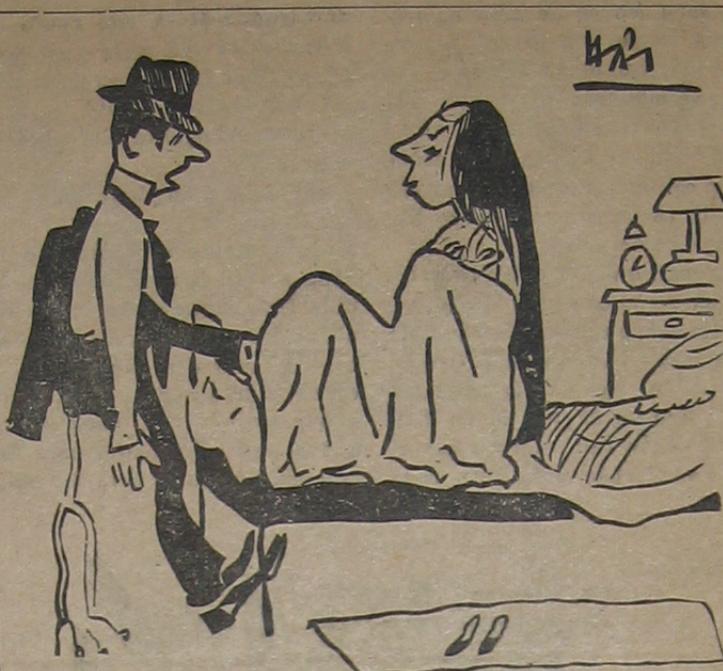
Préparation au B. E. et D. E. P. S. I. 4p.00

Cours de Français pour les adultes 2p.50

Pour tous renseignements, écrire à

L'École Triton

8, Rue de la République Miribel Hanoi
Joindre une enveloppe timbrée pour la réponse.

VỢ — Con người gì mà lại thế. Phải biết nghĩ chứ! Suốt đêm nay người ta không nhầm được mắt, còn cậu...

CHỒNG — Đề thường mơ thường tôi ngủ suốt đêm hay sao?

Vay mượn

TA nên hết sức tránh nợ vay một người bạn già hay người bạn gái bát mỷ ô dù, khăn quàng của họ v. v... Đối với một vài người, sự cho mượn một thứ đồ thường dùng của họ thật là một sự hy sinh.

CHỉ những chỗ thân mật lắm, ta mới có thể được hỏi mượn hay cho mượn những thứ đồ dùt riêng như quần áo, lát lạy v. v... Dù sao, các thứ đồ dùng khi đem trả người mà mình mượn cũng phải đem trả lại.

Sử lịch thiệp bắt buộc ta phải nhận lời mượn của người khác, và khi ta giao đồ mượn, ta phải giữ một nết mặt vui vẻ. Ta cũng nên tránh không cho một người nào không được khả năng mượn một thứ đồ thường dùng gì, dù ít giá trị cũng vậy.

(Còn nữa)

The Hưng

Sách, Báo mới

Tinh huynh (thơ) của Bich Khê, do Trọng Miêu xuất bản, giá 0đ 60.

— Le Guide pratique du commerçant et de l'employé de commerce, Edition Bắc Hà xuất bản, giá 0đ 40.

— Pháp Việt, tuần báo xã hội và trào phúng của ông Ngô Thân, sẽ xuất bản ngày thứ bảy 20 Mars 1940. Tòa báo phố Thụy Ruột, Hanoi.

Câu ô

Cần giáo viên

Hội đồng Huong-thien xé Khúc-thierry Phủ Thành-osi, Hà-đông cần tìm ngày mệt ông giáo để học qua lớp sơ-phát, it ra cũng có bằng Sơ-học Ph'ip-việt, tròn vào quăng 25, hành kiêm tối để quản đốc hàng Huong-học. Ngoài quyết định, lại có nhà ở và đồ dùng tươm tất cho cả gia quyến ông giáo. Ai muốn nhận, xin đến thương lượng với ông Bảo thiên Ngôn, 8 Rue de Euelles, sao phố Tiên-sinh, gần hòn hòn biển Quảng-thịen, Hanoi, cb dù từ 5 giờ.

Xem bệnh không mất tiền

Ở phố Hàng Bông số nhà 81, nhà trong có ông lang Quất hiên VŨ-DUY-THIỆN theo lối tò truyện không có mờ cửa hàng lòe loẹt chỉ chăm nghiên cứu sách thuốc, chữa cả nội ngoại khoa, ai có bệnh gì xem mạch kê đơn bốc thuốc rất cần thận.

Có môn chữa lao khái rất hay, người dân bà phải bệnh sẵn mòn ho nặng, sốt chiếu chữa rất công hiệu, nhà nghèo cho đơn không lấy tiền.

AI hỏi gì đề thư: VŨ-DUY-THIỆN
81, Phố Hàng Bông — HANOI

QUẦN ÁO TRẺ EM

Mùa hè năm 1940

bán buôn bán lẻ

khắp Đông-dương

VINH LONG

Các nhà buôn nên

viết thư về hỏi

giá và lấy mẫu

53 — Rue Citadelle — Hanoi

CÓ CÚNG MÓI ĐÚNG ĐẦU GIÓ

Cha mẹ

(Tiếp theo)

Không phải con tôi !

KÝ TRƯỚC, ta đã thấy luật pháp thật thà định rằng bê bắt cứ đứa trẻ nào sinh ra 180 ngày sau hôm cưới và trong 300 ngày sau hôm ly hôn cũng là con của người chồng cả.

Nhưng luật pháp có thật thà như vậy là đối với những người nào thật thà mà thôi. Thí dụ như những người muốn co con mà ăn, dẫu nò hao hao giống ông làng giềng cũng được.

Còn như ai không có tình dẽ dại qua như thế thì luật pháp cũng đã nghĩ cách cho mà tự vệ.

Cách ấy là cách ra trước tòaxin lên án không thừa nhận đứa bé ra đời không được hợp thời.

Nhưng có phải người cha lúc nào cũng có quyền không nhận con không? Nhất định không. Vì đứa trẻ có quyền lợi của đứa trẻ: nó sinh ra vào thời kỳ hôn phối là nó có quyền làm con người chồng. Nay muốn làm mất quyền ấy, thì người chồng phải nêu ra chứng cứ rõ rệt mới được.

Chứng cứ rất rõ rệt trong trường hợp này: hai vợ chồng lấy nhau chưa được 180 ngày mà vợ đã vội cho đứa con ra đời. Lúc đó, người chồng chỉ có việc bảo: "nó không phải con tôi!"

— Trò nghì từ hồi nào?
— Thưa thầy con nghỉ từ hồi
vua Quang-trung lên ngôi?!

— ? ? ? ?

là xong chuyện. Vì, như ta đã biết, từ hôm thụ thai đến hôm giờ đẻ, chóng nhất cũng phải 180 ngày. Vậy thì đứa bé đẻ trước ngày ấy át nó phải hoài thai trước hôm cha mẹ nó lấy nhau, và vì thế, nó rất có thể là một đứa con

ngoại tình.

Tuy nhiên, nó vẫn có thể là một đứa con nội tình được. Vì bấy lâu, cha mẹ nó trước khi lấy nhau đã không... —xin nói một cách văn vẻ — đã không cùng nhau đánh vần hai chữ ái tình cho đến hết rồi. Thế cho nên, nếu người chồng biết người vợ có mang hôm cưới thì về sau không thể không thừa nhận đứa con đẻ ra được nữa.

Đứa con ấy, dẫu là con ai cũng mặc, người chồng cứ phải nhận là con mình. Kèm như vậy thì cũng hơi ức cho người chồng một chút, nhưng đã trót thì phải trét, dẫu đã đính con gái có chửa thì đánh phải nhận con làm con mình, như vậy là đáng đời lắm rồi.

Trong một trường hợp nữa, người chồng cũng mất quyền nhận con; đó là khi nào người chồng đã đính con sinh cho con, đã ký vào giấy khai sinh của đứa bé. Vì làm thế, tức là nhận rằng chính mình là thủ phạm rồi.

Nếu đứa trẻ không ngoại sinh vào thời kỳ Lôn thú, thì người chồng không muốn nhận là con phải khó khăn mới dấn chứng được. Là vì hai vợ chồng ăn ở với nhau, thì con cái sinh ra thường tình là con của người chồng rồi. Nay người chồng không muốn nhận cái đặc quyền làm cha, không kháng một mực rằng đứa con sinh ra trong trường hợp ấy không phải là của mình thì chỉ có hai lối: một là anh chồng điên, hai là anh chồng không ăn ở với vợ trong

thời kỳ thụ thai đứa trẻ, nghĩa là từ ngày thứ 300 đến ngày thứ 180 trước hôm sinh ra nó.

Bảo anh chồng điên còn dễ, chứ dẫu đủ chứng cứ rằng anh ta không ăn ở với vợ trong thời kỳ thụ thai mới thực là khó. Vì theo luật, người ta cần phải biết chắc chắn rằng chồng không phải là cha đứa trẻ, mà biết làm sao cho chắc chắn được, làm gì có người chứng kiến những lúc thụ thai. Luật đã không dám tin & lời nói của người chồng rồi. Vậy chỉ còn hai cách: một là có chứng cứ hẳn hoi rằng trong thời kỳ thụ thai, người chồng ở xa, không thể về với vợ được; hai là vì bị thương tích, mồ xé gi mà người chồng không thể có con được trong thời kỳ ấy. Thí dụ như người chồng phạm tội bị giam trong thời kỳ thụ thai, mà vợ không thể vào thăm được, hay bị nạn ô-tô nằm liệt giường ở nhà thương chẳng hạn, thì đứa con sinh ra giống ai thì giống chứ không sao giống người chồng được.

Ngoài hai cách ấy, người chồng dẫu có một mồi ngõ lớn, hay hơn nữa, dẫu tin chắc rằng đứa con là con một người khác, cũng phải cần rằng mà nhận là con mình vậy. Nếu người chồng tặng vốn không thể có con được chẳng hạn, vì làm sao mà bết một cách chắc chắn rằng tặng người chồng là thế? Khoa học có khi lầm; và lầm ở đây không thể được rồi. Hay là vợ có ngoại tình mà chồng bắt được quả tang

cũng vậy: đứa con sinh ra, nó có thể là con của nhân tình vợ, nó cũng có thể là con của người chồng bị thiệt thòi và đánh nhau đứa con là con của mình, dẫu có giống nhân tình của vợ như tạc khuôn. Chồng lúc đó chỉ còn một cách vuốt bụng thở dài mà thôi.

Nào chỉ có thể mà thôi đâu. Một người chồng thấy vợ đẻ ra một đứa trẻ giống ông hàng xóm, rồi có những ý bẩn hoi rằng hôm thụ thai nó, mình ở mãi bên Lào, không thể về đẻ làm cha nó mà muốn không thừa nhận nó thì phải túc tốc làm cho ra ngô ra khoai ngay nới được.

Vì luật pháp hà tiện thì giờ lầm, chỉ cho người chồng một thời hạn rất ngắn để làm cái việc ấy. Nếu người chồng ở nhà với vợ, thì chỉ được vén vẹo một tháng kè từ hôm sinh ra đứa trẻ để đem ra trước tòa án nơi mình ở. Nếu vợ giấu sự sinh nở hay mình đi biệt tích, hay bị giam cầm, bị nhốt vào một nhà diêm nào chẳng hạn, thì được hai tháng kè từ ngày biết hay ngày về.

Nếu quên đi, hay nhầm đem việc ra tòa một ngày sau cái thời hạn ngắn ngay ấy thì không còn mong gì nữa: đứa con giống ông hàng xóm kia luật pháp bắt minh nhận là con mình cho đến già.

(Còn nữa)

T. VÂN

DÀNG IN

MÃY
VĂN
THO'

TẬP MỚI

MỘT CÔNG TRÌNH ĂN LOÁT QUÝ GIÁ NHẤT
TỪ TRƯỚC TỐI NAY

Ngày xuân giáng bút

Cứ năm cũ qua, năm mới tới, thì dù người ta, bắt cứ ai, ở vào địa vị nào, cũng muốn biết trước cái hoàn cảnh thay đổi trong suốt một năm mới đó của mình.

Theo thâm pháp về khoa-học lây số Tử-vi của Tàu, thì người ta lính những ngôi sao chiếu mệnh mỗi năm mà đoán ra được những việc huyền bí về tương lai của moi người. Khoa học này hết thảy những nhà tri-thức có km đều công nhận là rất đúng, vượt hẳn lên trên những khoa-học đó của nhiều nước khác.

Gặp dịp xuân này, chúng tôi muốn có một thử qua đặc-biệt bêu các ngài khi giài tri, mà có thể coi đó là những nhời giáng bút tiên tri cho cả mội đời mình hay trong một năm đó, nên chúng tôi xin:

Lấy biếu hẳn mỗi anh, chị em một lá số Tử-vi

Lá số tử vi nay sẽ lấy bằng chữ Hán và giải đoán rõ ràng ra bằng quốc ngữ, rồi đánh máy rút minh bạch. Trong đó sẽ đoán cẩn kẽ cả tiền vận, hậu vận suốt một đời mình, và nếu người nào muốn biết riêng một nguyên vọng gì của mình trong năm đó có đạt được không, thì sẽ được giải đoán rất tường tận.

Các ngài, ai muốn có lá tử vi quí hóa nói trên, mà lại do những ca khoa cử lão thành đã từng lấy nhiều tử vi cho moi người lấy giúp, thì nên kịp viết thư về và định tuổi cùng ngày sinh tháng để về cho nhà thuốc Thượng-Đức, 15 phố Nhà-Chung Hanoi và có kèm mandat 2p 00 để mua một quyền C.C.K.P. của nhà thuốc Thượng-Đức xuất bản.

Sách C.C.K.P. có trên 1 nghìn bài thuốc chữa đủ các bệnh thông thường giản dị, giàn gần 200 trang, in bằng giấy bouffant hạng tốt, gặp ngày xuân này, ai mua một quyền, thì được lấy biếu 1 tập tử vi như nói trên.

Có một lá Tử-vi để chỉ những phương châm cách hành động của mình — Có một quyền Cấp-Cứu Kỳ Phương để tránh khỏi những bệnh tật tai ách, mà hàng năm lại đỡ một số tiền lớn chi phí về thuốc thang, tuy thực là hoàn toàn lợi ích trong sự sinh hoạt của người ta. Các anh, chị em còn đợi gì mà không viết thư về xin lấy biếu 1 lá Tử-vi, gửi mandat về mua 1 quyền C.C.K.P.

CHÚ Ý. — Tiền cước gửi sách đi, các ngài phải chịu 2p 20, tiền giấy lấy Tử-vi biếu các ngài kết 2p 20, nộp là các ngài phải gửi mandat về tp. Ao Lát cd.

Thư và mandat xin để cho:
Nhà thuốc THƯỢNG-ĐỨC
15, phố Nhà Chung, Hanoi

4 BÁC THÔI, LẦN THẦN LÔI THÔI, LẦN THẦN

- BẤM, CÁC ÔNG
SƠI GI?

- CHO TÔI MỘT CHÉN NƯỚC MẮM!

- CHO TÔI MỘT CHÉN
HẠT TIÊU

- TÔI ÂY À? LÂY CHO
TÔI MỘT CHÉN MÙ-TAC

- CÒN TÔI - BÁC LÂY
CHO BỐN BÁT PHỞ

DONG SON

NGHỆ THUẬT LÀ GI

(Tiếp theo kỳ trước)

Những quan niệm và những cách giải thích về nghệ thuật của các nhà tư tưởng xưa nay phần phật và rất khác nhau. Mỗi người định nghĩa nghệ thuật theo ý riêng của mình. Có lẽ nhà triết học có đủ cái dũng dũng và Bergson, nhà triết học nổi tiếng khắp hoàn cầu, trên mảng trang trọng quyền « Tiếng Cười » (Le Rire) có trình bày một quan niệm rất xác đáng. Chẳng hạn lục dịch dưới đây, mong cái quan niệm sáng suốt và thấu đáo về nghệ thuật của ông sẽ có ích cho các bạn. Chẳng lối sẽ có lời bàn thêm ở sau. (1)

« L'art est une vision plus directe de la réalité »
(Bergson)

Dо đây, lúc nguyên ủy, sự khác nhau của các nghệ thuật. Do đây nữa, cái chuyên riêng của các khuyễn hướng. Nhà nghệ sĩ này quan tâm đến màu sắc và hình thể, và bởi nghệ sĩ yêu màu sắc vì màu sắc, yêu hình thể vì hình thể, bởi nghệ sĩ cảm thấy những cái đó vì những cái đó chứ không phải cho mình, chính cái đời sống bên trong của sự vật nghệ sĩ nhận thấy qua các hình thể và các màu sắc. Nghệ sĩ đem cái đời sống ấy đến sự nhận xét của chúng ta, lúc đầu còn ngạc nhiên. It ra là trong một lúc, nghệ sĩ cởi bỏ cho chúng ta những thành kiến về hình thể và màu sắc, nó len giữa con mắt chúng ta và sự thật. Và như thế nghệ sĩ đạt được cái cao vọng nhất của nghệ thuật, ở đây tức là làm cho chúng ta biết Tự-nhiên. Nhiều người khác lại cái mình trên tâm hồn họ. Dưới hàng nghìn những hành động sinh ra để vê ra ngoài một tình cảm, sau cái tiếng gọi tâm thường và xã hội nó giải bày và che phủ một trạng thái tâm hồn cá nhân, chính cái tình cảm, cái trạng thái tâm hồn giản dị và nguyên chất mà các nghệ sĩ đã tìm. Và để khuyến khích chúng ta cũng cố sức như thế đổi với chúng ta, họ tìm hết cách để cho chúng ta nhìn thấy một vài phần những cái gì họ đã thấy: bởi những dàn xếp díp điệu của các tiếng, lụt xép đặt cùng nhau, và linh động một đời sống đặc biệt, họ nói cho chúng ta, hay hơn, họ

khiến chúng ta nghĩ đến những sự vật mà tiếng nói không thể giải bày được. — Những kẻ khác lại đào sâu hơn nữa. Dưới những nỗi vui, buồn ấy, kẽ ra thì cũng có thể đến thành lời nói được, họ sẽ giữ lại một cái gì không còn liên lạc với lời nói nữa, một vài nhíp điệu của cuộc đời và của hơi thở ẩn trong thâm tâm con người hơn cả những tinh thần kín đáo nhất, bởi vì là cái luật linh động, thay đổi ở từng người, của sự truy lạc hay sự kích phát, của những tếc thương hay hy vọng. Gõ ra và làm rõ rệt hơn cái bản nhạc ấy, họ khiến chúng ta chú ý đến; họ khiến thế nào chúng ta không chủ ý mà tự dẫn mình vào đó, như những người qua đường nhập vào một cuộc nhảy múa. Và, do đó, họ khiến chúng ta cũng làm rung động, ở tận trong thâm tâm chúng ta, một cái gì chỉ đợi dịp để rung động.

Như vậy, — dù là hội họa, điêu khắc, thi ca hay âm nhạc — nghệ thuật không có công việc gì khác là bắt đi những hiểu biết có ích lợi thực hành, những thường thức được lè lối và xã hội công nhận, sau nữa tất cả những cái gì che đậy sự thực, để khiến chúng ta được đứng ngay trước mặt sự thực. Vì một sự hiểu nhầm về chô này mà sinh ra cuộc bàn cãi về tả chân và lý tưởng trong nghệ thuật. Nghệ thuật chắc chắn chỉ là một cái nhìn bao quát thẳng đến sự thực hơn. Nhưng cái nhìn cảm trong

Thân thể

Hồi Thượng-de!

Người nhìn xem, Người đã cho thân thể, Bình thịt xương để đựng chua linh hồn.

Người đã cho những bàn tay hoa nở, Những cây chân, chồi mạnh búp tơ măng, Người thu góp giò mày trong miệng thở, Nơi mắt người, Người gửi ánh sao trăng;

Mắt sáu sòng thấp đèn soi vũ trụ, Và tai rền thu cát nhạc không gian; Và tóc trắng vạn mùa hương ủ, Và ngực vang ngân diệu nhịp hoàn toàn;

Và cõi đứng như mảnh cây vững chãi, Và vai ngang như mặt nước xuôi dài: Hồi Thượng-de, Người công phu biết mấy! — Nhưng một sầu sương lúp giữa lâu đài.

Nghìn yếu đuối theo sau nghìn yếu đuối, Bước ngày mai sẽ chồng dấu hôm nay, Ai thân thè một cái bình tội lỗi! Bất sơ sinh đã hóa lại bùn lầy!

Xương với máu có bao giờ mỏi mệt, Miệng hao giờ buông nhà vú cay chua! Thân không chán đau, ngực sầu thở chêt, Tay bồng thân và tay nữa ôm mồ.

Xin thương lấy những mầm khô, trứng đậm Những thân leo, xin Thượng đế dung thương Thân quá nặng nén hồn sa xuống thấp, Chớ giận chi những kẻ mất thiên đường!

Nếu Chúa biết bao nhiêu lòng hốt hoảng Trong sầu đen đã gãy cánh như dơi; Nếu Chúa biết bao nhiêu giọng lệ đắng Chảy như sông, không rửa sạch sầu đời;

Nếu Chúa biết bao nhiêu hồn ly tán Vì đã nồng binh lửa ấp lên môi: Thị hồn Chúa cũng thẹn thùng hối hận Đã sinh ra thân thè của con người.

Huy-Cận

số ấy tức là hàm xúc cái ý là xa những công lý thiền cận, một sự vị tha tự nhiên, và riêng biệt của khứu - giác hay ý-thức, sau cùng, một cái quan niệm không vật chất về cuộc đời, chính là cái mà người ta vẫn gọi là quan niệm lý-tưởng. Thành thử chúng ta có thể nói, không phải là làm lòng ngữ đâu, rằng tác phẩm càng theo tả chân khi tâm hồn càng theo lý-tưởng, và chính là phải lý-tưởng hết sức mà người ta mới chạm đến được sự thực.

Bergson

(Le Rire)

T. L. lược dịch

(1) Mấy lời nói đầu này, vì trong số trước nhà in có xếp nhầm và mất mấy chữ, vậy nay dâng lại.

SẮP CÓ BẢN :

ĐỤC NƯỚC BÉO CÒ

HAY LÀ

Truyện một lần trò ghen-tuông rất gay-gắt và thê thảm giữa hai chị em ruột cùng lấy một chồng

Tiểu-thuyết của

TRƯƠNG-TUU

MINH-PHƯỢNG XUẤT-BẢN

Giá Op.25 — cước Op.08

Tổng phát hành: Bắc-kỳ

LIBRAIRIE CENTRALE 110, Pont en Bois — Hanoi

Prochainement : 60 Bd. Bourgues Desbordes

LÚA THIỀNG

TẠP THO ĐẦU của HUY-CẬN

(do họa sĩ TÔ-NGỌC-VÂN trình bày)

Tuộc về loại sách Mỹ thuật BỘI-NAY

In hai màu

— Sẽ dành riêng cho bạn yêu sách đẹp những bản in lên nhiều thứ giấy quý trong đó có giấy IMPÉRIAL ANNAM À LA CUVE,

— Vì hiện giờ tiền giấy và tiền in lồng lên gấp bội, nên chúng tôi chưa có thể định giá ngay được; các bạn chờ xem ở một kỳ sau

MỐI BẢN LÚA THIỀNG SẼ LÀ MỘT CÔNG-TRÌNH MỸ-LUẬT

TIN TRONG TUẦN LỄ

(Tiếp theo trang 6)

Một người Hoa kiều định mờ một nhà máy giấy lớn ở Kiến-An thuộc huyện An-drong. Người này đã mang bản đồ nhà máy đến hỏi các sở chức trách xem mỗi năm phải trả thuế bao nhiêu.

Những phu làm con đường Bắc-giang — Lao-kay khi trở về quê quán sẽ được đặc ân một ngôi vị trong lăng xứng đáng với chức vụ hay công lao của mình mà không phải nộp lệ phí bất.

Năm nay Hanoi lại mở hội chợ, song khu Đầu-xô nhà bình cẩn đến nên ban tổ chức Hội chợ định cho mở ở khu đất ở cạnh nhà Cercle sport, ở trước phủ Toà quyền và sẽ cho dựng những khu nhà chờ như Hội chợ Hai-phong năm trước.

Hội thè duc (Septo) Hanoi đã khánh thành sân vận động mới ở đường 214, giáp phố Davillier. Sân rộng tới 20 ngàn thước vuông (lớn hơn sân cũ.)

Lực lượng Cảnh sát Bắc-kỳ về dự cuộc diễu hành, công chúng tới xem có tới 5000 người.

Mấy số lớn kỳ xổ số Đông dương vừa qua đều bán ở Nam-kỳ, một nhân viên số Bưu-dien Saigon trúng 10.000 Trung-kỳ và Cao-mèn cũng trúng hai số 5 0001. Bắc-kỳ không được số lớn nào.

KẾT QUẢ CUỘC XỔ SỐ

Tombola Ánh - Sáng

Đúng 9 giờ sáng chủ nhật 10 Mars 1940, đã mở xổ số Tombola Ánh Sáng tại hội quán K. T. T. Đ., trước mặt ông Minot đại diện quan Đốc lý Hanoi và ông Chrétien, thừa phát lại (huiss'er).

Các số trúng đăng dưới đây :

Một bộ đồ trá : 03483 05360 25262
15282 20827

Một bút máy : 00020 29743 03408
29028 15193

Một súc lụa : 29098 06060 02640
25263 02906

Một đồng hồ báo thức : 02756 11183
15461 02804 19950 09050
26612 07543 22112 25535

Một xe trẻ con : 04250

Một bàn giao : 07682

Một lư hương : 09295

Một tranh sơn : 23780

Một tranh lụa : 17574

Một đồng hồ deo tay : 10604

Một salon : 21349

Một xe đạp dân áng : 10040 19658

Một xe đạp dân bà : 06896 18198
Một xe nhả : 11842
Một tòa nhà gạch
(số độc đáo) 19097

LỜI CẢM TẠ

về dịp lễ khánh thành sân vận động mới Septo hôm 10 Mars 1940

Hội Thè duc Bắc-kỳ chung tôi xin có lời cảm ơn:

Quan Thủ hiến Bắc-kỳ Rivoal đã đến chủ tọa buổi lễ khánh thành sân vận động mới Septo hôm 10 Mars 1940.

Các báo đã có công cỗ động cho hội Septo một cách rất nhiệt liệt.

Phóng thè thao phủ Thống sứ Bắc-kỳ đã giúp hội Septo một phần lớn về việc tổ chức các cuộc thi Điền kinh các giải quần quân Bắc-kỳ, lại cho mượn ta để sẵn dọn sẵn vận động.

Tòa Độc-lý thành phố Hanoi đã cho mượn xe trolley và xe lăn để lăn lại piste chạy cùng sân đá bóng.

Sở ướm cây thành phố Hanoi đã cho giồng nhiều cây vào hàng rào và trong sân hòi Septo.

N. N. nói chuyện

(Tiếp theo trang 7)

Tuần, Nam-dịnh, — Những nốt sẹo của bệnh đậu cảng để lâu càng rõ ra hay là mờ đi? Một người còn trẻ, lâu đậu đã lâu lắm rồi, bây giờ muốn chữa những sẹo còn lại trên mặt, chữa bằng thuốc gì được. Đầu vào một môt viên chữa điện nhưng không daa thua gi cả.

Những vết sẹo của bệnh đậu lâu cũng vẫn thế, tuy không rõ hơn lên. Muốn mất những nốt sẹo đó thì khó lắm, trừ phi có những phương pháp bên Âu Mỹ. Ở bên ta thì ông chó tên chữa thử mà vô ích và tổn tiền. Với lại, cái đó dành là một sự không hay, nhưng cũng không quan trọng lắm — nhất đổi với đèn ông — mà phải săn sóc đến. Có nhiều nét đẹp khác ở một người.

Bàng Hoan, Kontum, — Tôi thường trong mình mạnh, nhưng khi đi đường thì như đau, đi xe điện, xe lửa, tàu thủy hay chóng mặt, nôn, mửa; thấy sóng biển to, hoặc đi coi cinema cũng chóng mặt, vậy thi có thuốc gì chữa hết không?

Nhiều người cũng trong trường hợp như ông — hoặc vì trong người yếu, có cái gì không được điều hòa, hoặc có khí lạnh mạnh như thường mà bay chung mặt vì một cái lạnh tự nhiên. Nhưng nếu thái quá (như xem cinema cũng chóng mặt) tỏ ra người yếu, vậy ông nên đến thầy thuốc xem xét. Đó là một cách để phòng khôn ngoan.

Sở xe điện đã có nhã ý cho đỡ xe điện (arrêt facultatif) ở ngay cổng hội Septo phố Du-villier.

Sở cảng Hanoi đã cho mượn nhiều cảnh binh đến giúp việc trật tự.

Trưởng võ bị Pháp (Crip) đã phải nhiều huấn luyện viên người Pháp đến hợp tác với viên Giám đốc chuyên môn Septo để khảo sát các cuộc thi Điền kinh Bắc-kỳ.

Trưởng Thành Long đã cử nhiều học sinh đến tham dự vào các cuộc cờ động toàn thể (mouvements d'ensemble) hợp với học sinh Septo cùng bắn diễn.

Hội Olympique Haiphonnais đã cử đội bóng tròn lèn đấu cùng đội bóng Septo một cuộc đấu thân thiện.

Đoàn hướng đạo Hồng Đức và đoàn Phù đồng Thiên vương đã cử nhiều Hướng đạo sinh đến hợp sức với những đoàn viên đoàn du lịch Septo giúp việc giữ trật tự một cách rất chu đáo.

Các hội thè thao ở các lỉnh Hòa-binh, Bắc-giang, Vĩnh-yên, Phú-yên, Nam-định, Phù-ý, Hưng-yên, Thái-binh, Hai-duong, Haiphong và Hanoi đã sẵn lòng hưởng ứng khá đông và đã cử rất nhiều anh em lực sĩ đến sân vận động Septo họp mặt và thi tài.

Hội Septo kính tạ

*Doir
de capri*

48 FERBLANTIER — HANOI

CABINET D'ARCHITECTE

NGUYỄN - CAO - LUYỀN
HOANG - NHƯ - TIẾP
NGUYỄN - GIA - BỨC

Angle Rues Richaud et
Borgnis Desbordes — Hanoi
TÉL. 878

Un bon Instrument
s'achète à la maison...

LUTHART

DUONG-THIEN-TUO'C

57 Rue du Chanvre — Hanoi

Guitares — Banjos
Violons — Mandolines

Tous nos instruments son sol-
gneusement vérifiés par des ou-
vriers spécialisés et essayés par
des artistes avant l'expédition

MỘT CUỐN SÁCH RẤT CẦN ÍCH !!

Áy là cuốn « Dans les forêts et dans les rizières » của ông NGUYỄN-TIỀN-LÂNG, một văn, bút giả rất nổi tiếng. Ông né, là thày minh như được da-ngoan khắp nước, từ thôn quê, đồng áng đến núi rừng hoang rậm. Nhiều học sinh và những người muốn luyện viết Pháp vẫn có thể lấy cuốn này làm mẫu nẫu. Giá có 0p 90, thêm 0p 10 cret, gửi về

HƯƠNG-SƠN
97, Hàng Bông, Hanoi

SƠN TỐT CÓ TIẾNG LÀ SƠN

GECKO

Hiệu THĂNG - LỘNG

Phố chợ Hàng Da — 26, Rue de la Citadelle — HANOI

Hạnh-phúc gia-đình

Nhân các bà tết kỵ ở cũ !
Muốn tết tươi nên giữ màu da !
HOA-KÝ RUỘU CHỒI nên soa !
Dang-nhan lại thay đầm-dá hơn xưa !
Và giàn huyệt, lui vira, rắn cốt !
Vé doan-trang đẹp tốt như không !
Ngày xuân càng đượm sắc hồng !
Càng tươi mava thâm, càng nồng tâm yêu !

Gởi-thiệp bạn gái.
Bảo-Thị HỒNG-LOAN

POUDRE

TOKALON

« Pétalia »

SURPRENANTE DÉCOUVERTE D'UN CHIMISTE PARISIEN SPÉIALISTE DE BEAUTÉ

Une poudre de riz si fine et si légère qu'elle flotte dans l'air. Telle est la surprenante création d'un Chimiste Parisien.

C'est pourquoi la Poudre Tokalon s'étend si régulièrement, et si uniformément, recouvrant la peau d'un fin voile de beauté presque invisible. Il en résulte une beauté paraissant parfaitement naturelle. Très différente, en son effet, des poudres lourdes et démodées qui ne donnent qu'une apparence « maquillée », la Poudre Tokalon contient notamment le Mousse de Crème qui la fait adhérer à la peau pendant 8 heures. Même dans un restaurant surchauffé, jamais votre visage nécessitera de « retouches » si vous employez la Poudre Tokalon. A la fin d'une longue soirée de danse, votre teint sera toujours frais et exempt de luisant.

Agents: F. Maron A. Rochat & Cie
45 Bd Gambetta — HANOI

CHERCHEZ-VOUS...

un Fournisseur en gros de Tricots et de
CHEMISETTES

qui vous donnera livraison rapide de vos commandes les plus importantes ?

Adresssez-vous à la

Manufacture CU GIOANH

68 - 70, RUE DES ÉVENTAILS, HANOI — TÉL. 525

Muôn được khỏe mạnh

Sắc dục thối quá làm hại sức khỏe, lại có bệnh phong tinh (lậu, giang-mai, hàn-cam, hột-xoài, đì-tinh, tbiền-trụy). Các ngài đã chót chờ với cháu nái, cần giữ vững lấy tinh-thần và nêu tinh ngay đến

ĐỨC THỌ ĐƯỜNG

131 — Rue de Hué — Hanoi
mà chữa và uống thuốc không những được khỏi chắc chắn mà lại bồi đắp được sức khỏe. Thuốc dễ uống không công phat, không hại sinh dục. Thuốc lậu Op.60 một hộp, uống một ngày; giang-mai Op.70; hàn-cam Op.30 v.v.. Nhà thuốc còn chế nhiều thuốc thần hiện để chữa khí-hư, bạch trạc, phòng lich, đau dạ dày v.v...

Có đại lý ở các tỉnh.

Kính và bút máy

KÍNH : Các thứ kính dưỡng mục, cận, viễn đủ cáo số, Có hộp 200 mặt kính để thử trước khi mua, không lo ngại số cao, thấp hại cho con mắt.

BÚT MÁY : Ngòi verre : Kaolo, Pratic, Plaszy Poure. Ngòi vàng : Waltermann, Parker, Semper, Fox, Boy Scout.

CÁC THỦ BÚT MÁY KÈ TIỀN TỪ 2p.20 ĐẾN 33p.75

CÓ MÁY : Có máy điện khắc tên vào bút máy để làm kỷ niệm, không lo mất, lẫn với bút của người khác. Nếu làm quà cho ai, mà khắc tên người hào vào thì không gì nhã và quý bằng.

MAI - LINH N° 60-62, Phố Cầu Đất — HAIPHONG

TRƯỚC KHI BUÔN:

CHEMISSETTE — MAILLOT DE BAIN — SLIP
MAILLOT CYCLISTE VÀ FOOTBALL
MI BAS SPORT — PULL-OVER — CHANDAIL
BLOUSON — COMBINAISON...

Các ngài nên viết thư về lấy giá lại:

HÀNG DỆT

PHUC - LAI

87 — ROUTE DE HUÉ — HANOI; Télég : TRICOFULAI — HANOI

Chuyên sáng-chế các kiểu thanh-nhã.

Tặng thêm
về đẹp của
cặp mắt.

Mỗi buổi sáng bài Arcancil mỗi lần cặp mắt thêm tinh túi. Arcancil chế theo khoa học lấy chất ở đầu dưa dưa không những bôi không chảy, không cay mắt, còn làm cho lông mi giàn ra, có vẻ đẹp thiên nhiên. Arcancil có 9 màu đặc tính làm đẹp ra và để lâu.

DÀI LÝ ĐỘC QUYỀN
COMPTOIR COMMERCIAL ARCANCIL
59 HÀNG GAI
HANOI
NE PIQUE PAS

Phòng-tich và Phạm-phoug
hay là dai dà dày

THUỐC HAY NÓI TIẾNG KHẮP ĐÔNG DƯƠNG
GIẤY KHEN RẤT NHIỀU, CẨM ỐN THẬT LÂM.

Khi đây hơi, khi tức ngực, cháu cơm, không biết đói, ăn chậm trễ, bụng vỗ blok blok. Khi ăn nồng rồi thi bay q (o hơi hoắc q chua). Thường khi tức bụng khó chịu, khi đau bụng nỗi hòn, khi đau lưng, đau ran trên vai. Người thường ngao ngán và mồi mệt, buồn bã chân tay, bị lúp ném sắc da vắng da bụng dày. Còn nhiều chứng không kể x. Một lúp thấy dễ chịu hoặc khỏi ngay. Liều một bát nồng Op.25. Liều hai bát nồng Op.45.

VŨ-ĐÌNH-TÂN, ân tú Klm tiền năm 1926 178 bis Lachtray, Haiphong

Bán-lý phát-hành khắp Đông-dương: NAM-ÂN, 100 phố Bonnat, Haiphong
Có lín 100 dặm kháp Hanoi và khắp các lín Trung, Nam, Bắc-kỳ, Cao-miên và Lào có treo cái biển tròn.

Rượu Cát Nhánh

MARTELL

Đã thử rượu đã nổi tiếng
từ 200 năm nay

ĐẠI LÝ ĐỘC QUYỀN

L.Rondon & Cie Ltd M.Bé-Henri-Rivière HANOI

Đã có bán khắp nơi

MỘT THÁNG VỚI MA

Truyện người với ma, rất ly kỳ, rùng rợn.

Ai nhát gan, yếu bóng vía xin chờ có đọc: những khi đêm khuya thanh vắng.

Tiểu thuyết của Lưu Trọng Lư, nhà in Lê Cường, Hanoi xuất bản, gần 100 trang, giá 0p.25, in rất đẹp. Ở xa gửi mua bằng tem thư cũng được.

NHƯỢNG TỔNG

Bằng đi từ hồi « Thực nghiệp dân báo » được quốc dân hoan nghênh đến nay chúng ta mới lại sắp được đọc văn của Ông Nhượng Tổng.

Với văn tài của Ông Nhượng Tổng chúng tôi không còn phải thêm dệt nhiều lời gỉ nữa, nhưng tưởng cung nên nói rõ rằng: Cuốn Tiểu Thuyết « Lan Hữu » của Ông Nhượng Tổng viết hồi gần đây, nhà in Lê Cường in sắp xong không có truyện gì thuộc về chính trị. Chỉ là một quãng đời và một cuộc tình duyên lắt léo của tác giả kè lại với chúng ta. Nhưng khi đọc LAN HỮU tất chúng ta phải say mê đắm đuối với những người trong truyện hơn những khi chúng ta đọc Tố-Tâm và Hồng-Bướm... LAN HỮU hơn 200 trang, giá 0p.50, hàng tư tây này sẽ có bán.

Mặt đẹp như xuân

MY-VIỆN

AMY 28 - HÀNG THAN 28 - HANOI

Ngày xuân về mặt muôn tươi đẹp rực rỡ, nên sửa điện, da không bao giờ hư như nè, bắt gió, bắt nắng, giám, săn, to da, v.v..

Thân đều, ngực (vú) nở, dáng đi đẹp. Chỉ dùm diêm-trang giữ gìn các lốt lịch sự. Giá sửa từ 1 đồng. Răng đen, trắng. Uốn, ruột tóc.

Nên mua máy nén tóc: 100p, - 200p, - 400p, - đèn 1800p. - Máy điện Rayon Violet: 80p, - 150p

Máy sấy tóc: 25p, - 350p. - Máy nén lông mi: 0p.90 - 12p.00 - Máy điện Massage (soa nắn): 9p, - 45p, - 240p, - Máy làm nở vú (ngực đàn bà) 40p, - 380p. - Máy điện kẹp mũi (bành dọc circa 45p, - tonduseuse điện: 70p, - Douche pulvérisante et bains de lumière 95p, - Bain facial vaporo lumineux: 250p, - Pulvérisateur điện 60p, - Vibro Masseur Standard 18p, - Kim nén tóc thường: 1p.80 - 2p.80 - 9p.50 - Thuốc nén tóc permanence: 1p, - 2p - 3p, - Perma (fabrication américaine) lamination ml dài công.

Nếu mua máy, xin dậy cách làm cần thận, chắc chắn. Amy đại lý các máy sửa đẹp Pháp - Anh - Mỹ.

(imp. Thụy-Ký, Hanoi Tel. 869)

Le Gérant Nguyễn K. Hoàn